

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger.

1. Indledning

Under forberedelsen af forslaget til den i dag gældende landstingslov nr. 7 af 13. juni 1994 om Landstingets Ombudsmand og de samtidigt behandlede forslag til landstingslove om sagsbehandling i den offentlige forvaltning og offentlighed i forvaltningen, blev det fra flere sider anført, at de tre landstingslove, som af Landstinget blev betragtet som sammenhængende lovgivning, burde revideres i kraft med udviklingen og indvundne erfaringer.

Specielt i relation til landstingsloven om Landstingets Ombudsmand blev det under 1. behandlingen i Landstinget på efterårssamlingen 1993 fremført, at Landstinget burde holde sig løbende orienteret om de ændringer, som gennemførtes i den danske ombudsmandslov, som var grundlaget for den grønlandske lov.

Den danske ombudsmandslov blevet revideret på en række punkter ved lov nr. 473 af 12. juni 1996 om Folketingets Ombudsmand.

Ombudsmanden har i løbet af sit virke opsamlet en række erfaringer, som viser, at nogle bestemmelser i den gældende landstingslov i praksis fra tid til anden giver anledning til tvivl. Endvidere er det konstateret, at den grønlandsksprogede lovtekst på enkelte punkter ikke svarer til den dansksprogede tekst.

Fortolkningstvivil er opstået i forhold til følgende emner i den gældende landstingslov:

- Afgrænsningen af ombudsmandens virksomhed i forhold til udvalg, nævn med videre med besluttende myndighed, hvori også medlemmer af Inatsisartut har sæde.
- Inddragelsen af selvstyrejede aktieselskaber under Ombudsmandens virksomhed.
- Ombudsmandens undersøgelser af enkeltpersoner ansat af en myndighed.
- Ombudsmandens indberetningspligt til Inatsisartut, Naalakkersuisut og kommunalbestyrelser.

- Sproglig uoverensstemmelse mellem den grønlandske og den danske lovtekst i § 6, stk. 2, 1. punktum i gældende lov.
- Et regelsystem, som ud over landstingsloven opererer med interne pålæg fra Inatsisartut til Ombudsmanden, således som det er tilfældet med Almindelige Bestemmelser for Ombudsmandens Virksomhed. Sådanne pålæg har ikke retskraft i forhold til borgerne og de myndigheder, som Ombudsmandens virksomhed er rettet mod.
- Fastsættelsen af løn- og pensionsrettigheder for Ombudsmanden.
- Sikring af Ombudsmandens uafhængighed af de myndigheder, som Ombudsmanden skal kontrollere.

Endvidere skal det anføres, at ombudsmanden for at imødekomme behovet for synlighed i samfundet, har gennemført rundrejser til kommunerne og i den forbindelse gennemført stikprøvekontrol af kommunernes sagsbehandling ved gennemgang af tilfældigt valgte sager i forvaltningerne. Det forekommer derfor hensigtsmæssigt, at det i loven fastslås, at inspektionsvirksomhed er en del af Ombudsmandens almindelige opgaver. Bestemmelsen vil samtidig videreføre Almindelige Bestemmelser § 2, stk. 3.

Endvidere har Landsstyret den 14. maj 2009 rettet henvendelse til Ombudsmanden for at høre, om ombudsmanden vil være indstillet på at varetage opgaven som national forebyggende mekanisme i henhold til valgfri protokol af 18. december 2002 til FN-konventionen om tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf i overensstemmelse med protokollens bestemmelser.

Henvendelsen har sin baggrund i, at Folketingets Ombudsmand i Danmark har fået pålagt denne opgave for Danmarks vedkommende.

Folketingets Ombudsmand er imidlertid ikke kompetent til at foretage inspektioner hos de myndigheder og institutioner, der hører under Grønlands Selvstyre og Færøernes Hjemmestyre. For at skabe et parallelt system har udenrigsministeriet foreslået Grønlands Selvstyre og Færøernes Hjemmestyre, at henholdsvis den grønlandske og den færøske Ombudsmand udpeges til forebyggende mekanisme for de respektive myndigheder og institutioner.

Som følge af, at Ombudsmanden for Inatsisartut både har den fornødne uafhængige status for at kunne varetage denne opgave, og da Ombudsmanden i et omfang allerede varetager opgaver af en lignende art, som den nationale forebyggende mekanisme skal varetage, skønnes henlæggelse af opgaven til Ombudsmanden for Inatsisartut at være en nærliggende løsning, som samtidig forekommer hensigtsmæssig – også ud fra et samfundsøkonomisk hensyn – i forhold til, hvis der alternativt skulle etableres et helt nyt kontrolorgan.

Funktionen som national forebyggende mekanisme er i henhold til protokollens bestemmelser ikke fuldt ud dækket af den eksisterende landstingslov om Landstingets Ombudsmand. Selvom en egentlig inspektionsbeføjelse foreslås indføjet i nærværende lovforslag, forekommer det hensigtsmæssigt, at de særlige

forhold for den nationale forebyggende mekanisme, som protokollen specifikt angiver, herunder kompetence til at kommentere påtænkt lovgivning og til at undersøge institutioner uden for den offentlige forvaltning, indarbejdes som en særlig bestemmelse i den grønlandske ombudsmandslov.

En bestemmelse herom er foreslået tilføjet som § 17 til lovforslaget.

Inddragelsen af selvstyrejede aktieselskaber under Ombudsmandens virksomhed efter den gældende ombudsmandslovs § 4, stk. 2, har i praksis givet anledning til fortolkningsproblemer.

Sagsbehandlingslovens § 1, stk. 2, offentlighedslovens § 1, stk. 2, og loven om offentlige myndigheders registre § 2 indeholder alle bemyndigelse til, at Landsstyret ved bekendtgørelse kan bestemme, at de pågældende landstingslove skal gælde helt eller delvist for nærmere angivne selskaber, institutioner, foreninger m.v. som ikke kan henregnes til den offentlige forvaltning. Bemyndigelserne gælder dog kun hvis udgifterne ved de pågældende organers virksomhed overvejende finansieres af selvstyremidler eller kommunale midler, eller i det omfang de pågældende organer ved eller i henhold til landstingslov eller landstingsforordning har fået tillagt beføjelse til at træffe afgørelse på selvstyrets eller en kommunes vegne.

Bestemmelsen i § 7, stk. 3, som foreslås at videreføre den gældende § 4, stk. 2, skal ses på baggrund af ønsket om at skabe harmoni mellem anvendelsesområderne for ombudsmandsloven og den almindelige forvaltningsretlige lovgivning og således, at ombudsmandskontrollen bliver ensartet uanset, om halvoftentlige eller private organer inddrages under Ombudsmandens virksomhed ved lov eller ved administrativ beslutning, og uanset om inddragelsen omfatter lovregler eller ikke lovregulerede retsprincipper.

Med lovforslaget tydeliggøres endvidere Ombudsmandens organisatoriske uafhængighed i forhold til såvel Inatsisartut som Naalakkersuisut.

Det er ikke fundet nødvendigt at fastsætte regler, som regulerer Ombudsmandsembedets forhold til den dømmende magt, idet området i dag er et rigsansliggende, uden for selvstyrets og dermed også Ombudsmandens kompetence.

I 2000 udarbejdede Landstingets Formandskab, efter en henvendelse fra ombudsmanden, et forslag til en revideret landstingslov om Landstingets Ombudsmand.

Dette forslag blev sendt i høring hos en række administrative myndigheder i staten, hjemmestyret og kommunerne, ligesom Grønlands Landsret blev hørt. Herudover blev KANUKOKA og Folketingets Ombudsmand hørt om forslaget.

Navnlig de modtagne høringsvar, som repræsenterede kommunernes interesser, pegede i retning af et mere generelt formuleret behov for, at de administrative myndigheder, navnlig kommunerne, fik et bedre grundlag for at kunne sikre et tilfredsstillende kvalitetsniveau i sagsbehandlingen.

På denne baggrund blev en fremsættelse af lovforslaget berostillet med henblik en nærmere vurdering af omfanget af det i høringssvarene formulerede behov.

Der er på nuværende tidspunkt tale om, at kommunerne (og de øvrige administrative myndigheder) har haft godt 15 år til at indarbejde sagsbehandlingsreglerne i deres arbejde, og det er Ombudsmandens generelle opfattelse, at den administrative kvalitet løbende er blevet forbedret, ikke blot siden sagsbehandlingslovens ikrafttræden, men også i den tid, som er forløbet, siden et forslag til en revideret ombudsmandslov blev sendt i høring i 2000.

Der er herudover tale om, at landstingslov nr. 14 af 19. november 2007 om strukturreform af den offentlige sektor er trådt i kraft således, at landets 18 kommuner med virkning fra 1. januar 2009 er sammenlagt til 4 store kommuner. Sideløbende hermed er der gennemført en byrde- og opgavefordelingsreform, som indebærer, at selvstyret har overtaget ansvaret for skatteforvaltningen og inddrivelsesmyndigheden fra kommunerne.

Ombudsmanden har overfor Formandskabet tilkendegivet, at Ombudsmanden og dennes personale vil være villig til at påtage sig undervisnings- og informationsopgaver i forhold til de nye administrative enheder, som er blevet til som en konsekvens af strukturreformen.

Endelig har loven om Grønlands Selvstyre, som trådte i kraft 21. juni 2009 fastslået, at den offentlige magt i Grønland er tredelt, jf. lovens § 1, ligesom den hidtidige terminologi for hjemmestyrets organer i forbindelse med indførelsen af selvstyre er ændret fra Landstinget til Inatsisartut og fra Landsstyret til Naalakkersuisut.

Det er på denne baggrund opfattelsen hos Formandskabet for Inatsisartut, at det nu er et passende tidspunkt at fremsætte lovforslaget således, at den reviderede ombudsmandslov kan danne grundlaget for ombudsmandskontrollen med såvel selvstyrets administration som med de omstrukturerede kommuner.

2. Forslagets hovedpunkter

Lovforslaget indebærer følgende hovedelementer:

- Almindelige Bestemmelser ophæves og indarbejdes i lovforslaget.
- Systematisk foreslås loven omredigeret således, at loven af overskuelighedshensyn inddeles i kapitler som følger: Almindelige bestemmelser om Ombudsmandens forhold til Inatsisartut er samlet i lovens § 1 - 6, regler om Ombudsmandens kompetence er samlet i § 7 - 17, regler om Ombudsmandens sagsbehandling og reaktionsmuligheder er samlet i § 18-24, regler om Ombudsmandens interne forhold er samlet i § 25 - 29 og endelig ikrafttrædelsesbestemmelserne i § 30.

- Loven indrettes efter, at Ombudsmandens undersøgelser som hovedregel retter sig mod myndigheder og ikke mod enkeltpersoner.
- En regel om tværgående egen drift projekter, inspektioner og tjenestestedsundersøgelser som led i Ombudsmandens virksomhed optages i loven.
- Ombudsmandens opgave som national forebyggende mekanisme i henhold til valgfri protokol af 18. december 2002 til FN-konventionen om tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf indarbejdes i loven.
- Ombudsmanden får mulighed for at undtage høringsbreve og foreløbige udtalelser m.v. fra bestemmelserne om aktindsigt i sagsbehandlingsloven og offentlighedsloven
- Ombudsmanden kan som led i sine reaktionsmuligheder henstille, at der meddeles fri proces.
- Sikring af Ombudsmandens uafhængighed af de myndigheder, som Ombudsmanden skal kontrollere.
- Der foreslås indsat en bestemmelse om, at en domstol efter Ombudsmandens påstand kan afvise sagsanlæg mod Ombudsmanden i anledning af dennes virksomhed.
- Beskyttelse af ombudsmandstitlen.
- Det gøres til et ubetinget krav, at Ombudsmanden skal have bestået juridisk embedseksamen.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

En systematisk gennemførelse af inspektioner og institutionsbesøg med henblik på forebyggelse af tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf forventes at få følgevirkning for omfanget af Ombudsmandens arbejdsopgaver, dels som følge af, at der skal bruges ressourcer på udarbejdelse af rapporter over de udførte inspektioner og institutionsbesøg, dels må det forventes, at der i forbindelse med Ombudsmandens samtaler med, eksempelvis beboere på en af selvstyrets institutioner, vil fremkomme konkrete klager eller opstartes sager af egen drift.

Herudover vil reguleringen af de administrative myndigheders udførelse af opgaver for Ombudsmanden gennem aftaler, jf. lovforslagets § 26, stk. 5, betyde, at Ombudsmanden skal tildeles bevillinger til honorering af de indgåede aftaler.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget forventes ikke at have konsekvenser for erhvervslivet.

5. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Ingen.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

Ombudsmandens forhold til borgere, virksomheder, foreninger, institutioner og andre, som kan klage til Ombudsmanden, forudsættes at forblive uændret i forhold til den gældende lov.

7. Forholdet til Rigsfællesskabet og selvstyret

§ 12, stk. 1, § 22 og § 24, indeholder regler, som kræver statens samtykke. Dette foreligger ved Justitsministeriets udtalelse af 8. marts 2001.

8. Høring af myndigheder og organisationer med videre

Et lovudkast har i perioden 8. september til 8. oktober 2009 været sendt til høring hos:

- Kanukoka.
- Kommuner:
 - Kommune Kujalleq
 - Kommuneqarfik Sermersooq
 - Qeqqata Kommunia
 - Qaasuitsup Kommunia
- Selvstyrets departementer:
 - Formandens Departement
 - Departementet for Boliger, Infrastruktur og Trafik
 - Departementet for Finanser
 - Departementet for Fiskeri, Fangst og Landbrug
 - Departementet for Erhverv og Arbejdsmarked
 - Departementet for Sociale Anliggender
 - Departementet for Sundhed
 - Departementet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke
 - Departementet for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø
- Rigsombudsmanden
- Landsdommeren
- Boligselskabet INI A/S

- Folketingets Ombudsmand

Departementet for Indenrigsaffænder, Natur og Miljø samt Departementet for Sundhed havde ikke bemærkninger til forslaget.

Formandens Departement erklærer sig enig i hensigterne bag forslaget, og finder det positivt, at forslaget fremsættes. Departementet opfordrer dog til, at lovudkastets titel bringes i overensstemmelse med den af Formandskabet vedtagne terminologi.

Også Departementet for Boliger, Infrastruktur og Trafik ser det som positivt, at der udarbejdes en mere tidssvarende lovgivning for Ombudsmandens virksomhed.

KANUKOKA har indhentet bemærkninger fra kommunerne:

Kommuneqarfiq Sermersooq tilkendegiver sin tilfredshed med forslagens indhold.

Qaasuitsup Kommunias (administrative) hørings svar gengives i det følgende, idet Formandskabets bemærkninger til de enkelte problemstillinger er tilføjet i kursiv:

1) Vedr. Ombudsmandens tilkendegivelse om, at være villig til at påtage sig undervisnings- og informationsopgaver i forhold til de nye kommunale enheder:

Qaasuitsup Kommunia anerkender det løbende behov for kurser m.v., men stiller spørgsmålstegn ved det passende i, at behovet opfyldes af ombudsmandsinstitutionen. Som udgangspunkt bør ombudsmanden anvende sine ressourcer til sine hovedopgaver og kernekompetencer, nemlig kontrol med den offentlige forvaltning. Dernæst er det spørgsmålet, om ikke netop kontrol af en offentlig forvaltning, der har været undervist af ombudsmandsinstitutionen, vil stille institutionen i en situation, hvor den selv vil kunne udsættes for kritik og anklager om inhabilitet med hensyn til institutionens evt. medansvar for mulige faglige mangler? Hensynet til Ombudsmandens integritet kunne tilsige, at især undervisning overlades til andre.

Som det fremgår af lovbemærkningerne, har Ombudsmanden overfor Formandskabet tilkendegivet, at Ombudsmanden og Ombudsmandens personale vil være villig til at påtage sig undervisnings- og informationsopgaver i forhold til de nye administrative enheder, som er blevet til som en konsekvens af strukturreformen.

Intentionen bag denne tilkendegivelse er at imødekomme et udtrykt behov hos især kommunerne for en forbedring af forvaltningsmyndighedernes forudsætninger for at kunne sikre et tilfredsstillende kvalitetsniveau i sagsbehandlingen.

Dette behov vil naturligvis alternativt (eller tillige) kunne søges dækket gennem professionelle kursusudbydere med hvem kommunerne selv kontraherer, eller gennem en styrket informations- og vejledningsindsats som led i Naalakkersuisut's tilsyn med kommunerne.

Ombudsmanden vil imidlertid i forbindelse med sine kommunebesøg, uden at dette i væsentlig grad vil belaste Ombudsmandens ressourcer fortsat kunne tilbyde den kommunale administration generel information om forvaltningsretlige regler, og også herigennem yde et bidrag til at forebygge sagsbehandlingsfejl.

Det er Ombudsmandens erfaring, at det har været værdifuldt for tillidsforholdet mellem Ombudsmanden og kommunerne, at disse har kunnet kontakte Ombudsmanden og Ombudsmandens personale uformelt om generelle forvaltningsretlige spørgsmål. Hvis tilbud om kursusvirksomhed i forbindelse med kommunebesøg kan bidrage til yderligere at styrke dette tillidsforhold, taler også dette for ikke at afskære Ombudsmanden herfra.

Som påpeget af Qaasuitsup Kommunia bør undervisnings- og informationsopgaver imidlertid ikke ressourcemæssigt belaste Ombudsmandens kernefunktion; kontrollen med den offentlige forvaltning. Endvidere bør Ombudsmanden - af principielle årsager - ikke varetage disse opgaver på en måde, som har karakter af en konkret rådgivning af kommunerne.

2) Vedrørende krav om juridisk uddannelse (§ 3, stk. 2 i lovudkastet):

Ombudsmanden skal i henhold til lovudkastets § 3, stk. 2, ”så vidt muligt skal have juridisk uddannelse”. Dette er en videreførelse af den gældende retstilstand.

Henset til den øgede kompleksitet i samfundslivet og sagsmængder i den offentlige forvaltning, finder Qaasuitsup Kommunia det ønskeligt, om man også her lod sig inspirere af lovgivningen for den danske ombudsmand, og lod kravet om juridisk embedseksamen være et ubetinget krav.

En tilsvarende opfordring er modtaget fra Lovudvalget. Opfordringen er imødekommet i det fremsatte lovforslag.

3) Vedr. lovudkastets § 8: Ved bedømmelsen af den kommunale forvaltning skal Ombudsmanden tage hensyn til de vilkår, hvorunder det kommunale styre virker.

Bestemmelsen svarer med en redaktionel omskrivning til den gældende ombudsmandslovs § 4, stk. 3. Qaasuitsup Kommunia henstiller imidlertid, at bestemmelsen får en mere fremtrædende rolle i Ombudsmandens daglige virke. En større hensyntagen til og forståelse for det kommunale selvstyre og budgetmagt er ønskelig, jfr. bemærkningerne til bestemmelsen.

Formandskabet forstår de faldne bemærkninger som en opfordring til Ombudsmanden om at lade den pgl. bestemmelse indgå med størst mulig vægt i ombudsmandsinstitutionens praksis – snarere end et ønske om ændring af lovteksten.

4) Vedr. lovudkastets § 10, stk. 2: Formuleringen ”anført til sit forsvar”.

Lovudkastets § 10, stk. 2 fastsætter en pligt for Ombudsmanden til i sine indberetninger og årsberetninger at oplyse, hvad den myndighed m.v., som har været genstand for undersøgelse, har anført til sit forsvar.

Qaasuitsup Kommunia rejser indvendinger mod anvendelsen af formuleringen ”har anført til sit forsvar”. Qaasuitsup Kommunia finder, at ordet ”forsvar”, giver associationer i retning af en domstolslignende prøvelse. Ombudsmandsinstitutionen er ikke en forvaltningsdomstol og embedets undersøgelse kan ej heller sammenlignes med sådanne retslige instanser. Et ordvalg som f.eks. ”bemærkninger”, ”kommentarer” eller lignende, ville være mere passende, jfr. f.eks. § 21, stk. 1.

Bestemmelsen er en videreførelse af § 10, stk.3, i den gældende landstingslov, og den anvendte formulering er identisk med den tilsvarende bestemmelse i den danske ombudsmandslov (§ 11, stk.2).

I ”Ombudsmandsloven med kommentarer” (Jon Andersen, Kaj Larsen & Karsten Loiborg, Jurist- og Økonomforbundets Forlag 1999) anføres det, at bestemmelsen ”må anses for en naturlig videreførelse af kontradiktionsprincipper og stemmer med almindelige grundsætninger om ’fair trial’”.

Lovudkastets § 10, stk. 2, har en naturlig sammenhæng med samme udkasts § 21, stk.1, som fastsætter, at Ombudsmanden ikke må udtale kritik, eller afgive henstilling m.v., før vedkommende myndighed eller person har haft lejlighed til at udtale sig.

Også denne bestemmelse er videreført, med en formulering som er identisk med den tilsvarende bestemmelse i den danske ombudsmandslov (§ 20, stk. 1).

I ”Ombudsmandsloven med kommentarer” anføres det, ”at der er tale om en kontradiktionsregel”, hvorefter det følger, at ”Ombudsmanden skal give den mod hvem undersøgelsen retter sig lejlighed til at forsvare sig, med mindre ombudsmanden slutter sin undersøgelse uden kritik, henstilling m.v.”

Der er på ovenstående baggrund fundet ubetænkeligt at fastholde udkastets formulering i det fremsatte lovforslag.

5) Vedr. lovudkastets § 16: Inspektionsopgaven.

Lovudkastets § 16 bemyndiger Ombudsmanden til at undersøge enhver institution/ethvert tjenestested m.v., som hører under Ombudsmandens virksomhed. Ombudsmanden kan i forbindelse hermed også ud fra almenmenneskelige og humanitære synspunkter bedømme forhold vedr. indretning og drift, samt behandlingen af brugerne, herunder også de aktiviteter, som en institution tilbyder brugerne.

Bestemmelsen giver Qaasuitsup Kommunia anledning til at rejse flere spørgsmål: Har ombudsmandsinstitutionen de fornødne kompetencer og ressourcer til at varetage denne opgave? Vil der, til dels, være tale om, at kompetencer i henhold til

denne bestemmelse lige så vel, om muligt bedre, kunne varetages af andre instanser, der allerede har de fornødne kompetencer, som f.eks. arbejdstilsynet?

Den foreslåede bestemmelse viderefører og præciserer § 2, stk. 3, i de "Almindelige bestemmelser for Ombudsmandens virksomhed", som udgør Ombudsmandens hjemmel til at besigtige forvaltningens tjenestesteder, herunder foretage inspektion af f.eks. kommunekontorer, undervisningsinstitutioner og sociale institutioner på linje med den kompetence, som er tillagt Folketingets Ombudsmand.

Med den foreslåede bestemmelse præciseres det endvidere, at Ombudsmanden under inspektion af institutioner m.v. også bedømmer, om de forhold (herunder også fysiske og psykiske forhold), som institutionen byder sine klienter lever op til almindelige krav om retssikkerhed, hensynsfuldhed og menneskeværdig behandling af borgerne.

Bestemmelsen må nødvendigvis også ses i sammenhæng med lovudkastets § 17, som pålægger Ombudsmanden opgaven som national forebyggende mekanisme i henhold til den valgfri protokol 18. december 2002 til FN's konvention om tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf.

Artikel 18 i denne protokol pålægger de deltagende stater at garantere de nationale forebyggende mekanismers funktionelle uafhængighed, samt uafhængigheden af deres personale. Allerede af denne grund vil inspektionsopgaven ikke kunne henlægges til eksisterende instanser inden for den offentlige forvaltning.

En systematisk gennemførelse af inspektioner og institutionsbesøg til opfyldelse af Grønlands forpligtelser i medfør af FN protokollen vil indebære et vist behov for en forøgelse af Ombudsmandens ressourcer (og i et vist omfang også behov for opbygning af nye kompetencer / udvikling af eksisterende kompetencer i ombudsmandsinstitutionen) men vil være samfundsøkonomisk fordelagtigt i forhold til etablering af et helt nyt uafhængigt organ til varetagelse af opgaven.

For god ordens skyld skal der i øvrigt gøres opmærksom på, at der - i forhold til det lovudkast, som er udsendt i høring – i den endelige version af lovforslaget er foretaget en korrektion af paragrafhenvisningen i § 16. Henvisningen til § 20 er således erstattet af en henvisning til §§ 19-20.

6) Vedr. lovudkastets § 18, stk. 3:

Lovudkastets § 18, stk. 3, bemyndiger Ombudsmanden til at indkalde personer til for retten – og dermed under vidneansvar - at afgive forklaring om forhold af betydning for Ombudsmandens undersøgelser. Bestemmelsen er en videreførelse af den gældende landstingslovs § 7, stk. 4.

Qaasuitsup Kommunia har noteret sig, at det i bemærkningerne til bestemmelsen er oplyst, at den aldrig er anvendt og ej heller forventes at blive det. På den baggrund må bestemmelsen være udtryk for synspunktet: "hellere have et magtmiddel og ikke få brug for, end at have brug for et magtmiddel og ikke have det". Spørgsmålet er,

om ombudsmandsinstitutionen overhovedet bør have sådanne magtmidler/beføjelser, eller om disse bør henlægges til andre mere passende enheder?

Bestemmelsen (som i sit indhold svarer til den danske ombudsmandslovs § 19, stk.3) skal ses i sammenhæng med de øvrige bestemmelser i § 18: Myndighederne er forpligtet til at imødekomme anmodninger fra Ombudsmanden om oplysninger, dokumenter og skriftlige udtalelser. Myndighederne er endvidere forpligtet til at give Ombudsmanden adgang til ethvert lokale, som benyttes af den pågældende myndighed. § 18 udgør således et katalog over de muligheder Ombudsmanden har til sin rådighed for at fremskaffe oplysninger, til brug for sin undersøgelse af en sag eller myndighed m.v.

Inatsisartut har som lovgivende forsamling givet Ombudsmanden det opdrag at kontrollere, at administrationen holder sig inden for rammerne af lovgivningen og de uskrevne forvaltningsretlige regler.

En sådan kontrol er kun mulig, hvis Ombudsmanden er sikret adgang til enhver oplysning af mulig betydning for Ombudsmandens bedømmelse.

Inatsisartut bør ikke kunne bringes i en situation, hvor Ombudsmanden for Inatsisartut afskæres fra at undersøge en sag, fordi sagsakter er bortkommet, eller fordi en myndighed nægter Ombudsmanden oplysninger.

Vidneafhøringen sker for retten og i henhold til retsplejelovens bestemmelser, og dermed i fuldt betryggende rammer.

7) Vedr. lovudkastets § 24: Civile søgsmål mod Ombudsmanden.

Lovudkastets § 24 fastsætter, at civile søgsmål mod Ombudsmanden i anledning af Ombudsmandens afgørelser m.v., kan afvises af domstolene efter påstand fra Ombudsmanden.

Qaasuitsup Kommunia spørger til baggrunden for denne beskyttelse af ombudsmandsinstitutionen. Domstolssystemet er, anfører kommunen, den øverste og autoritative instans for efterprøvelse af tvister, og burde ikke også Ombudsmanden i princippet kunne være genstand for søgsmål?

Bestemmelsen afskærer ikke muligheden for civile søgsmål mod Ombudsmanden. Domstolene er således ikke forpligtede til at tage en afvisningspåstand til følge. I formuleringen "kan efter påstand fra Ombudsmanden afvises" ligger dog en forventning om, at domstolene vil anlægge en restriktiv linje med hensyn til anerkendelse af søgsmålskompetence under retssager mod Ombudsmanden. Det må ved vurderingen heraf forventes tillagt afgørende vægt, hvorvidt sagsøgeren har den fornødne retlige interesse i et søgsmål mod Ombudsmanden.

For private sagsøgere vil en sådan retlig interesse sjældent være til stede. Søgsmål fra private kan tænkes anlagt i anledning af, at Ombudsmanden har afvist at indlede

en undersøgelse, eller i anledning af at Ombudsmanden ikke har givet den pgl. borger medhold i en klage over en myndighed.

Ombudsmanden afgør selv (jf. lovudkastets § 14), hvorvidt en klage giver tilstrækkelig anledning til undersøgelse. I afgørelsen heraf kan bl.a. inddrages overvejelser vedr. Ombudsmandsinstitutionens ressourcer og arbejdsbyrde, og en bedømmelse af, hvilke problemer der i den aktuelle situation har størst almen betydning. Sådanne afgørelser er som altovervejende hovedregel ikke egnede til at underkastes den retlige prøvelse, som domstolene udøver (Jf. også Østre Landsrets kendelse af 21. december 1992).

F.s.v.a. søgsmål i anledning af, at Ombudsmanden ikke har givet en klager medhold, vil klageren normalt ikke have den fornødne retlige interesse. Klagerens interesser vil kunne tilgodeses gennem et søgsmål mod det pågældende forvaltningsorgan, hvis afgørelse eller adfærd den pågældende borger har klaget over til Ombudsmanden.

Også søgsmål, der anlægges af myndigheder eller af personer i offentligt hvert vil normalt være overflødige, for så vidt de angår henstillinger fra Ombudsmanden, som bygger på en retsopfattelse, som den pågældende myndighed ikke deler. Myndigheden vil i sådanne tilfælde blot kunne nægte at efterkomme Ombudsmandens henstilling – og afvente eventuelle søgsmål fra borgere som følge heraf.

Myndigheder eller enkeltpersoner i forvaltningen vil derimod efter omstændighederne kunne have en retlig interesse i domstolsprøvelse af en ombudsmandskritik, som den pgl. myndighed eller enkeltperson finder er uberettiget eller for vidtgående i forhold til den begåede fejl.

Det må understreges, at bestemmelsen ikke begrænser domstolenes adgang til – i retssager mellem borgere og myndigheder - at prøve en forvaltningsafgørelse, som Ombudsmanden forud for retssagen har taget stilling til.

Om bestemmelsen formål og baggrund henvises i øvrigt til forarbejderne til den tilsvarende bestemmelse (§ 25) i den danske ombudsmandslov.

Boligselskabet INI A/S har afgivet et høringssvar, hvis hovedpunkter er gengivet i det følgende, idet Formandskabets bemærkninger til de enkelte problemstillinger er tilføjet i kursiv:

1) Vedr. lovudkastets § 5: Ombudsmandens habilitet: Forslag om habilitetsregler for Ombudsmandens ansatte.

Boligselskabet INI A/S foreslår indføjet en bestemmelse om, at Ombudsmandens ansatte ikke må behandle sager, som de selv har en personlig interesse i. Endvidere foreslår boligselskabet indføjet en bestemmelse om, at Ombudsmandens ansatte ikke

må behandle sager angående myndigheder, som de befinder sig i en personlig konflikt med.

Ombudsmandsinstitutionen er ikke en del af den offentlige forvaltning. § 6 i de gældende "Almindelige bestemmelser for Ombudsmandens virksomhed" fastslår imidlertid, at sagsbehandlingslovens principper finder tilsvarende anvendelse på Ombudsmandens sagsbehandling – når der bortses fra reglerne om aktindsigt.

Lovudkastet indeholder ikke en tilsvarende bestemmelse. Det har imidlertid ikke været intentionen at ændre ved, at principperne om sagsbehandling i den offentlige forvaltning finder tilsvarende anvendelse for ombudsmandsinstitutionen, i det omfang dette er relevant og foreneligt med Ombudsmandens særlige funktion og virksomhed.

Det er valgt at indsætte en bestemmelse herom i den endelige version af lovforslaget.

Bestemmelsen indebærer i relation til inhabilitet, at de almindelige forvaltningsretlige principper om inhabilitet finder anvendelse for ombudsmandsinstitutionen (jf. også § 5 om inhabilitet for Ombudsmanden selv).

Disse principper er dog ikke nært så vidtgående, som de bestemmelser, boligselskabet efterlyser. At pålægge ombudsmandsinstitutionen inhabilitetsbestemmelser, som er væsentligt mere vidtgående end de inhabilitetsregler der gælder for forvaltninger (eller for den sags skyld domstolene) forekommer hverken velbegrunderet eller hensigtsmæssigt.

2) Vedr. lovudkastets § 7, stk. 3, om Ombudsmandens kompetence i forhold til selskaber, institutioner og foreninger m.v.

Såfremt selskaber, institutioner eller foreninger m.v. ved lov eller administrativ beslutning helt eller delvist inddrages under de regler eller principper, der gælder for den offentlige forvaltning, kan Ombudsmanden i medfør af lovudkastets § 7, stk. 3, bestemme, at de pågældende organer i samme omfang skal være omfattet af Ombudsmandens virksomhed.

Boligselskabet INI A/S finder det ikke ønskeligt, at Ombudsmanden skal kunne bestemme, om selskaber mv. skal være omfattet af ombudsmandens kompetence.

Boligselskabet anfører til støtte herfor, at den pris, som borgerne betaler for et selskabs ydelser m.v., vil kunne stige som følge af, at selskabet underlægges Ombudsmandens kompetence, og at det derfor bør være Naalakkersuisut, som bestemmer, om et selskab skal underlægges Ombudsmandens kompetence.

§ 7, stk. 3 i lovudkastet har følgende ordlyd:

"Såfremt selskaber, institutioner, foreninger m.v. ved lov eller administrativ beslutning helt eller delvist inddrages under de regler eller principper, der gælder

for den offentlige forvaltning, kan Ombudsmanden bestemme, at de pågældende organer i samme omfang skal være omfattet af Ombudsmandens virksomhed.”

Efter § 4, stk. 2, i den gældende landstingslov er selskaber, institutioner og foreninger m.v. automatisk omfattet af Ombudsmandens virksomhed, hvis Naalakkersuisut har bestemt, at det pågældende selskab m.v. helt eller delvist skal være underlagt reglerne i sagsbehandlingsloven eller forvaltningsloven. (En hjemmel hertil findes i såvel sagsbehandlingsloven som forvaltningsloven).

Hensigten hermed har været, at sikre harmoni mellem anvendelsesområderne for landstingsloven om Landstingets Ombudsmand og de generelle forvaltningslove (sagsbehandlingsloven eller forvaltningsloven).

Den gældende bestemmelse indebærer imidlertid dels et principielt problem, dels et mere praktisk betonet problem.

Principielt indebærer den gældende bestemmelse det problem, at det dermed bliver Naalakkersuisut, der bestemmer omfanget af Ombudsmandens kompetence. De overordnede rammer for Ombudsmandens kompetence bør i sagens natur fastsættes af Inatsisartut, og ikke af de myndigheder, som Inatsisartut har givet Ombudsmanden det opdrag at kontrollere.

Rent praktisk kan den gældende bestemmelse indebære problemer, i det omfang Naalakkersuisut ikke i den pågældende bekendtgørelse klart har afgrænset, hvilke dele af det pågældende selskabs eller den pågældende institution eller forenings aktiviteter eller funktioner, som skal være underlagt de forvaltningsretlige regler og dermed Ombudsmandens kompetence.

Den foreslåede bestemmelse i lovudkastet vil medføre, at Ombudsmanden i hvert enkelt tilfælde, hvor et organ efter lov eller administrativ beslutning inddrages under de regler og principper, der gælder for den offentlige forvaltning, i nødvendigt omfang må foretage en afgrænsning af sin kompetence i forhold til organet. Det forudsættes, at denne afgrænsning foretages i samarbejde med det pågældende organ.

En næsten tilsvarende bestemmelse findes i den danske ombudsmandslovs § 7, stk. 4, som dog kun omhandler selskaber, institutioner og foreninger m.v., som administrativt inddrages under forvaltningsrettens regler. Selskaber, institutioner og foreninger m.v., som ved lov inddrages under forvaltningsrettens regler er således ikke omfattet af § 7, stk. 4 i den danske ombudsmandslov.

Bestemmelsen afskærer ikke Inatsisartut fra ved lov at fastsætte, at nærmere bestemte selskaber, institutioner og foreninger m.v. skal være unddraget Ombudsmandens kontrol, samtidig med at de underlægges regler og principper, der gælder for den offentlige forvaltning. Det må imidlertid forventes, at Inatsisartut, som hidtil, vil tilstræbe overensstemmelse mellem anvendelsesområderne for landstingsloven om Landstingets Ombudsmand og de generelle forvaltningslove.

3) Forslag om udvidelse af lovudkastets kapitel 3

Boligselskabet INI A/S foreslår indføjet regler om Ombudsmandens sagsbehandling. Særligt efterlyser boligselskabet regler om sagsbehandlingstid, regler om, at ombudsmandens breve skal være læsbare, samt regler, som pålægger Ombudsmanden en pligt til at forholde sig til kritik af Ombudsmandens udtalelser.

Ombudsmandsinstitutionen er ikke en del af den offentlige forvaltning. § 6 i de gældende "Almindelige bestemmelser for Ombudsmandens virksomhed" fastslår imidlertid, at principperne om sagsbehandling i den offentlige forvaltning finder tilsvarende anvendelse på Ombudsmandens sagsbehandling – når der bortses fra reglerne om aktindsigt.

Lovudkastet indeholder ikke en tilsvarende bestemmelse. Det har imidlertid ikke været intentionen at ændre ved, at de overordnede sagsbehandlingsprincipper, og herunder også principperne for god sagsbehandlingsskik, finder tilsvarende anvendelse for ombudsmandsinstitutionen.

Det er valgt at indsætte en bestemmelse herom i den endelige version af lovforslaget, hvilket efter omstændigheder vil kunne have relevans i forhold til de rejste problemstillinger.

Hvad særligt angår Ombudsmandens sagsbehandlingstid, er det naturligvis beklageligt, at Ombudsmandens sagsbehandling i nogle sager trækker ud, til tider også i væsentligt længere tid, end Ombudsmanden selv finder det rimeligt. I disse tilfælde beklager Ombudsmanden naturligvis sagsbehandlingstiden overfor klageren og i egendrift sager overfor myndigheden.

Ombudsmanden er imidlertid kun i begrænset omfang herre over sin egen sagsbehandlingstid. Således forekommer det ikke sjældent, at myndigheders svar trækker ud, eller at modtagne svar giver anledning til yderligere spørgsmål eller andre undersøgelser.

Hertil kommer, at tilliden til Ombudsmandens arbejde i sidste ende står og falder med den juridiske kvalitet af arbejdet, hvilket forudsætter betydelige ressourcer til undersøgelsen af sagerne og deres retsgrundlag.

Hvad angår manglende læsevenlighed bemærkes, at Ombudsmanden ofte udtaler sig om komplicerede juridiske problemstillinger, som det kan være svært at formidle på en måde, som er let tilgængelig for lægmænd. Ombudsmanden bestræber sig løbende på gøre sine udtalelser umiddelbart forståelige for såvel myndighederne som borgerne, uden dog at kunne gå på kompromis med kravet om juridiske kvalitet eller undgå brugen af juridiske termer. Som et led i disse bestræbelser udlægges på Ombudsmandens hjemmeside resumeer af Ombudsmandens indberetninger, i et sprog, som er søgt tilpasset videreformidling i pressen.

Hvad endeligt angår Ombudsmandens pligt til at forholde sig til kritik bemærkes, at Ombudsmanden i henhold til lovudkastets § 21, stk. 1, ikke må udtale kritik, eller

afgive henstilling m.v., før vedkommende myndighed eller person har haft lejlighed til at udtale sig. Der ligger heri også en pligt for Ombudsmanden til at forholde sig til den retsopfattelse m.v., som den pågældende myndighed gør gældende.

Har Ombudsmanden afsluttet en sag, vil det derimod som udgangspunkt ikke kunne forventes, at Ombudsmanden forholder sig til en eventuel kritik af Ombudsmandens konklusioner. Hvor Ombudsmanden finder det formålstjenligt, vil Ombudsmanden imidlertid forud for sin afslutning af en sag kunne tilsende den pågældende myndighed en redegørelse for sin foreløbige opfattelse af sagen, hvilket giver myndigheden mulighed for at kommentere Ombudsmandens fremstilling og opfattelse af sagen. Som udgangspunkt vil dette dog formentligt kun være aktuelt i særligt omfattende, komplicerede eller principielle sager, af vidtrækkende betydning eller særlig offentlig interesse.

4) Vedr. lovudkastets § 22: Fri proces.

Lovudkastets § 22 giver Ombudsmanden mulighed for at henstille, at der meddeles fri proces i anledning af forhold, der er omfattet af Ombudsmandens virksomhed.

Boligselskabet INI A/S opfordrer til, at bestemmelsen udgår. Selskabet anfører til støtte herfor følgende:

Den foreslåede bestemmelse vil betyde, at personer med høje indtægter med hjælp fra en advokat kan anlægge sag imod en myndighed uden selv at skulle betale. Personer med lave indtægter kan allerede i dag modtage fri proces. Den foreslåede bestemmelse er derfor kun til gavn for personer med høje indtægter og medfører, at alle andre borgere vil få mindre gavn af den offentlige sektor.

Retssager, der føres af advokater, er en voldsom økonomisk belastning for en myndighed, og medfører, at myndigheden fratages ressourcer til sine egentlige opgaver.

I henhold til § 254 i den fra 1. januar 2010 gældende retsplejelov for Grønland har en person efter ansøgning ret til fri proces, hvis

- 1) personen skønnes at have rimelig grund til at føre proces,*
- 2) juridisk bistand må anses for nødvendig for at føre sagen, og*
- 3) personen ikke uden at lide væsentlige afsavn kan betale de omkostninger, der er forbundet med at antage en juridisk uddannet rettergangsfuldægtig i sagen.*

Justitsministeren kan imidlertid (i henhold til samme lovs § 255), når særlige grunde taler for det, efter ansøgning meddele fri proces, selv om de nævnte betingelser ikke er opfyldt. Dette gælder navnlig i sager, som er af principiel karakter eller af almindelig offentlig interesse, eller som har væsentlig betydning for ansøgerens sociale eller erhvervsmæssige situation.

Den foreslåede bestemmelse i lovudkastet har en naturlig sammenhæng med denne hjemmel til at meddele fri proces i ”sager, som er af principiel karakter eller af almindelig offentlig interesse”.

Bestemmelsen, som svarer til § 23 i den danske ombudsmandslov, formaliserer Ombudsmandens hidtidige praksis.

Formålet med at henstille fri proces kan være at hjælpe en klager til at opnå sine lovmæssige rettigheder, i tilfælde, hvor Ombudsmanden finder, at den påklagede myndigheds afgørelse er forkert, men hvor myndigheden har fastholdt afgørelsen trods en henstilling fra Ombudsmanden om at ændre den. Hensigten kan tillige være at medvirke til en afklaring af en tvivlsom retstilstand, ved at sagen forelægges domstolene.

At anlæggelse af sager mod en myndighed udgør en økonomisk og ressourcemæssig belastning for den pågældende myndighed kan i sagens natur ikke med vægt tale imod, at tvivlsomme afgørelser gøres til genstand for domstolsprøvelse.

5) Vedr. lovudkastets § 25: Ombudsmandens løn.

Boligselskabet INI A/S anfører herom følgende: INI er ikke klar over, hvorfor Ombudsmanden skal ligestilles med medlemmerne af Naalakkersuisut med hensyn til eftervederlag og pension, men det må være op til Inatsisartut at bestemme.

Lovudkastets § 25 fastsætter, at Ombudsmanden har ret til eftervederlag og pension efter de for medlemmer af Naalakkersuisut gældende regler.

Efter den gældende landstingslov om Landstingets Ombudsmand aflønnes Ombudsmanden som den administrative direktør i Grønlands Hjemmestyre, med mulighed for, at Ombudsmanden derudover kan tildeles et personligt tillæg. Ombudsmanden har ret til ventepenge og pension efter reglerne om vederlag og pension m.v. til landstings- og landsstyremedlemmer.

Der er således ikke tilsigtet en ændring af Ombudsmandens rettigheder i forhold til eftervederlag og pension. Det er imidlertid valgt at knytte rettighederne op på Naalakkersuisutmedlemmernes rettigheder (frem for som nu: Naalakkersuisut- OG Inatsisartutmedlemmernes rettigheder) for det tilfældes skyld, at der på et tidspunkt måtte vedtages divergerende regler for henholdsvis Naalakkersuisut- og Inatsisartutmedlemmer.

6) Vedr. lovudkastets § 26, stk. 1: Ombudsmandens medarbejdere.

Boligselskabet INI A/S finder, at bemanningen hos ombudsmanden er meget høj i forhold til det antal sager, som Ombudsmanden behandler. Boligselskabet foreslår derfor, at det, f.eks. i bemærkningerne, fastslås, at Ombudsmandens bemanning skal stå i forhold til arbejdsmængden.

Ombudsmanden afgiver hvert år en beretning til Inatsisartut, hvori Ombudsmanden redegør for sin virksomhed i det foregående kalenderår. Det fremgår af Ombudsmandens seneste årsberetning, at embedet ved udgangen af 2008 havde en medarbejderstab på 1 retschef, tre tolke, tre fuldmægtige og 1 sekretær. 1 fuldmægtigstilling var ved årets udgang ubesat.

Den bevillingsmæssige ramme for Ombudsmandens ansættelse af medarbejdere er fastsat i Finansloven, og er således vedtaget af Inatsisartut.

Inatsisartut har som lovgivende forsamling givet Ombudsmanden det opdrag at kontrollere, at administrationen holder sig inden for rammerne af lovgivningen og de uskrevne forvaltningsretlige regler. Ombudsmanden er dermed et redskab for Inatsisartut's kontrol med Naalakkersuisut og den udøvende magt, men er samtidig en retssikkerhedsgaranti for landets borgere. Bevillingen til Ombudsmanden er fastsat med henblik på at give Ombudsmanden mulighed for på betryggende vis at løfte denne opgave.

7) Vedr. lovudkastets § 26, stk. 5: Ydelser eller bistand fra myndigheder, som er undergivet Ombudsmandens kontrol.

Såfremt Ombudsmanden til løsningen af sine organisatoriske opgaver rekvirerer ydelser eller bistand fra myndigheder med videre, som er undergivet Ombudsmandens kontrol, skal Ombudsmanden i henhold til Lovudkastets § 26, stk. 5, indgå aftale med den pågældende myndighed om opgavens udførelse.

Boligselskabet INI A/S hæfter sig ved, at det i lovbemærkningerne til den nævnte bestemmelse oplyses, at der har været ”usikkerhed om, hvorvidt de pågældende administrative myndigheder har myndighedsbeføjelser over for Ombudsmanden og Ombudsmandens medarbejdere”.

Boligselskabet bemærker hertil, at der for INI's vedkommende aldrig har været usikkerhed om, at Ombudsmandens medarbejdere, når de underskriver en lejeaftale for en personalebolig, er underlagt samme rettigheder og pligter som alle andre.

Den foreslåede aftale imellem ombudsmanden og INI, Nukissiorfiit og andre myndigheder vil efter boligselskabets opfattelse ikke gøre gavn.

Ressourcemæssige begrænsninger i ombudsmandsinstitutionen (og hensynet til en hensigtsmæssig ressourceudnyttelse i Grønlands Selvstyre) bevirker, at ombudsmandsinstitutionen har overladt en række organisatoriske opgaver til administrative myndigheder. Det gælder bl.a. lønadministration, og (i perioder) bogholderi.

Den foreslåede bestemmelse har til formål at sikre, at de myndigheder, som Ombudsmanden har til opgave at kontrollere, ikke har myndighedsbeføjelser i forhold til ombudsmandsinstitutionen. Dette sikres ved, at rettigheder og forpligtelser i forholdet mellem ombudsmandsinstitutionen og de pågældende myndigheder alene hviler på privatretligt grundlag, hvilket vil sige på en kontrakt.

Bestemmelsen udgør dels en beskyttelse af Ombudsmandens uafhængighed i forhold til myndigheder, som er underlagt Ombudsmandens kontrol, og dels en beskyttelse af Ombudsmandsinstitutionens habilitet.

Det bemærkes for god ordens skyld, at der ikke med lovforslaget er taget stilling til, hvorvidt der i givet fald vil være behov for, at ombudsmandsinstitutionen indgår aftale med boligselskabet INI.

Der er endvidere modtaget høringssvar fra Rigsombudsmanden i Grønland, hvis høringssvar gengives i det følgende, idet Formandskabets bemærkninger til de enkelte problemstillinger er tilføjet i kursiv:

1) Vedr. lovudkastets § 7, stk. 1: Afgrænsning af Ombudsmandens kompetence

Det er i lovudkastets § 7, stk. 1, fastsat, at Ombudsmandens virksomhed omfatter alle dele af den offentlige forvaltning.

Rigsombudsmanden i Grønland finder det ønskeligt, at det i lovudkastets § 7, stk. 1, præciseres, at statens forvaltning i Grønland ikke er underlagt Ombudsmandens for Inatsisartut's kompetence.

Henstillingen er imødekommet i det fremsatte lovforslag.

2) Lovudkastets § 29: Beskyttelse af ombudsmands-betegnelsen.

Lovudkastets § 29 fastsætter, at betegnelsen Ombudsmand eller anden betegnelse, der er egnet til forveksling hermed, ikke må benyttes, medmindre det er hjemlet i en af Inatsisartut vedtaget lov.

Rigsombudsmanden i Grønland anmoder om, at det enten i lovteksten eller i lovbemærkningerne præciseres, at denne beskyttelse af ombudsmands-betegnelsen ikke gør nogen indskrænkning i anvendelsen af betegnelsen "Rigsombudsmand".

Henstillingen er imødekommet i det fremsatte lovforslags bemærkninger.

Foruden den ovenfor beskrevne høringsproces, har Formandskabet rådført sig med Lovudvalget, som (bl.a.) fungerer som Inatsisartut's Ombudsmandsudvalg. Lovudvalget har principielt tilsluttet sig lovreformen.

Lovudvalget har dog (i lighed med Formandens Departement) opfordret til, at lovudkastets titel bringes i overensstemmelse med den af Formandskabet vedtagne terminologi.

Endvidere har Lovudvalget ønsket opretholdt en bestemmelse (svarende til § 12, stk. 2 i de gældende "Almindelige bestemmelser for Ombudsmandens virksomhed") om,

at Inatsisartut efter hvert valg til Inatsisartut vælger en Sætteombudsmand, som skal fungere, når Ombudsmanden, som følge af inhabilitet, er forhindret i at varetage sine opgaver. En procedure, hvor Lovudvalget (eller Inatsisartut) på ad hoc basis udpeger en Sætteombudsmand, når Ombudsmanden erklærer sig inhabil i behandlingen af en sag, vil efter omstændighederne kunne indebære en unødigt forsinkelse af sagens behandling, vurderer Lovudvalget.

Endelig har Lovudvalget (i lighed med Qaasuitsup Kommunia) fundet, at det bør være et ubetinget krav, at Ombudsmanden har juridisk embedseksamen.

Det fremsatte lovforslag imødekommer samtlige disse henstillinger fra Lovudvalget.

Bemærkninger til forslagets enkelte bestemmelser

Kapitel 1 - Forholdet til Inatsisartut

Til § 1

Til stk. 1

Forslagets stk. 1 svarer med konsekvensrettelser til den gældende ombudsmandslovs § 1. Bestemmelsen om, at Ombudsmanden følger valgperioden for Inatsisartut foreslås videreført uændret.

Følgende tekst i gældende lovs § 1, stk. 1: "som på Landstingets vegne har indsigt med Hjemmestyrets forvaltning samt kommunernes forvaltning" foreslås udeladt således, at bestemmelser vedrørende Ombudsmandens kompetence kan samles i lovforslagets § 7- 17. Der er med udeladelsen ikke tilstræbt en ændring i omfanget af Ombudsmandens kompetence.

Gældende lovs § 1, stk. 2 bliver til § 2.

Til stk. 2

Forslagets stk. 2 svarer, med en omformulering, indholdsmæssigt til den gældende lovs § 1, stk. 3.

Bestemmelsen om, at Ombudsmanden afskediges af Inatsisartut, hvis Ombudsmanden ikke længere nyder tillid i Inatsisartut, foreslås videreført uændret.

Bestemmelser om fremgangsmåden ved valg og afskedigelse af Ombudsmanden er ikke nærmere beskrevet i forslaget, idet sådanne bestemmelser hører hjemme i de regler, der beskriver virksomheden for Inatsisartut, det vil sige forretningsordenen for Inatsisartut.

Til § 2

Bestemmelsen svarer til gældende lovs § 1, stk. 2, dog ændret således, at det er Lovudvalget for Inatsisartut, og ikke Formandskabet for Inatsisartut, der bestemmer, hvem der midlertidigt skal udøve ombudsmandshvervet, indtil Inatsisartut kan samles og vælge en ny Ombudsmand.

Ændringsforslaget lovfæster Landstingets beslutning af den 26. oktober 1995, hvorved Landstingets Lovudvalg blev valgt som ressortudvalg for Ombudsmandens virksomhed.

Til § 3

Til stk. 1

Bestemmelsen er udvidet i forhold til den gældende lovs § 2 og præciserer, at Ombudsmanden ikke er afskåret fra valg til Inatsisartut, Naalakkersuisut samt kommunale råd, men at et eventuelt valg udelukker, at Ombudsmanden kan fortsætte hvervet som Ombudsmand.

Vælges Ombudsmanden i løbet af valgperioden til sådanne hverv, må pågældende fratræde.

Bestemmelsen omfatter såvel kommunal- som bygdebestyrelser.

Til stk. 2

Stk. 2 fastsætter, at Ombudsmanden skal have bestået juridisk embedseksamen. Bestemmelsen udgør en skærpelse af kravene til Ombudsmandens faglige kvalifikationer, i forhold til den gældende lovs § 2, hvorefter Ombudsmanden ”så vidt muligt” skal have juridisk uddannelse.

Til § 4

Til stk. 1

Stk. 1 svarer til den gældende lovs § 13, stk. 1.

Til stk. 2

Stk. 2 svarer til § 13, stk. 2, dog er forslaget formuleret kønsneutralt. Bestemmelsen indebærer navnlig, at Inatsisartut skal vælge en ny Ombudsmand på den samling, som ligger nærmest forud for Ombudsmandens afskedigelse efter ansøgning eller efter alder. Den hidtil gældende tvungne pensionsalder på 65 år for Ombudsmanden foreslås opretholdt, hvilket indebærer, at en person, som er fyldt 65 år, ikke kan vælges til ombudsmandshvervet.

Til § 5

Til stk. 1

Bestemmelsen i stk. 1 viderefører Almindelige Bestemmelser § 12, stk. 2, idet det dog præciseres, at en Sætte-ombudsmand ikke alene skal vælges efter hvert valg til Inatsisartut, men tillige ved embedsledighed. Valg af Sætte-ombudsmand ved embedsledighed vil normalt kunne afvente den førstkommende ordinære inatsisartut-samling.

Til stk. 2

Baggrunden for bestemmelsen følger af almindelige offentligretlige principper om habilitet, at den, der er inhabil ved behandlingen af en sag, skal afstå fra enhver ekspedition i sagen. Det er herefter op til den inhabiles hvervgiver, i dette tilfælde Lovudvalget for Inatsisartut, at tage stilling til, hvorledes sagen skal ekspederes.

Som en konsekvens af, at Ombudsmanden erklærer sig inhabil, er Ombudsmandens personale afskåret fra enhver behandling af den pågældende sag. Ombudsmanden eller dennes personale vil dog fortsat kunne foretage rent ekspeditions-mæssige skridt i sagen, såsom oversættelse af dokumenter, indhentelse af nærmere specificerede sagsakter og lignende.

Bestemmelsen lovfæster endvidere den hidtil anvendte praksis, som er aftalt mellem Ombudsmanden og Landstingets Lovudvalg om, at sager, hvori Ombudsmanden erklærer sig inhabil, fremsendes til Lovudvalget.

De gældende Almindelige Bestemmelser § 12, stk. 2 har følgende ordlyd:

"Landstinget vælger efter hvert Landstingsvalg en sætteombudsmand, som skal fungere, når Ombudsmanden som følge af inhabilitet, er forhindret i at varetage sine opgaver."

Til stk. 3

Stk. 2 svarer til den gældende lovs § 12, stk. 2, idet kompetencen til at meddele samtykke til ombudsmandens hverv foreslås tillagt Lovudvalget, som er det udvalg i Inatsisartut, som i øvrigt behandler spørgsmål om Ombudsmandens virksomhed. Bestemmelsen foreslås endvidere udvidet således, at Ombudsmanden skal indhente Lovudvalgets samtykke til at få hverv i en forening.

Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med kravet til Ombudsmandens uafhængighed.

Til § 6

Bestemmelsen svarer til gældende lovs § 3, 2. pkt., og indeholder ingen indholdsmæssige ændringer.

Til stk. 1

Ombudsmandens uafhængighed af Inatsisartut har navnlig den konsekvens, at Inatsisartut ikke kan pålægge Ombudsmanden at tage en bestemt sag op til behandling, forbyde Ombudsmanden at behandle en sag eller pålægge Ombudsmanden, at behandlingen af en sag skal have et bestemt resultat.

Uafhængigheden er i praksis blevet understreget af det forhold, at Inatsisartut og dets udvalg har afholdt sig fra at tage stilling til eller kritisere Ombudsmandens udtalelser.

Udover at Inatsisartut udfører kontrol med forvaltningen gennem ombudsmandsembedet, foregår kontrollen såvel gennem udvalgene i Inatsisartut ved samråd med medlemmerne af Naalakkersuisut som gennem udvalgenes øvrige behandling af sager i henhold til landstingsloven om Landstinget og Landsstyret og Forretningsordenen for Inatsisartut. Såfremt Inatsisartut skulle beslutte at ikraftsætte lovgivning om undersøgelseskommissioner, vil kontrollen fra Inatsisartut ligeledes kunne gennemføres gennem disse.

For at mindske eventuelle tvivlsspørgsmål om, hvorvidt Inatsisartut eller dets udvalg har forholdt sig til en sag på en måde, som afskærer Ombudsmanden fra at tage en sag under behandling eller fortsætte behandlingen af en sag, har Lovudvalget og Ombudsmanden i maj 1998 i en samarbejdsaftale aftalt, dels at Ombudsmanden stiller sin forespørgsel herom til Lovudvalget med kopi til det pågældende andet udvalg, dels at Lovudvalget koordinerer formidlingen af de øvrige landstingsudvalgs underretninger til Ombudsmanden om udfaldet af udvalgsbehandling af en sag. Den indgåede samarbejdsaftale mellem Lovudvalget og Ombudsmanden er optrykt i ombudsmandens beretning for 1998, se herved side 11ff i den grønlandske og side 11f i danske udgave.

For at understrege ombudsmandsembedets formål og politiske neutralitet forudsættes det, at Ombudsmanden selv i de enkelte sager vurderer, om Inatsisartut har forholdt

sig til en sag på en måde, som afskærer Ombudsmanden fra at foretage yderligere i sagen.

Til stk. 2

Stk. 2 viderefører med en ændret formulering gældende lovs § 3, 1. punktum. Selvom de gældende Almindelige Bestemmelser foreslås ophævet i dette lovforslag, foreslås bestemmelsen opretholdt for til sin tid at smidiggøre processen, såfremt Inatsisartut på et senere tidspunkt måtte ønske at fastsætte almindelige bestemmelser for Ombudsmandens virksomhed.

Kapitel 2- Ombudsmandens kompetence

Generelt

Den gældende § 7, stk. 3, og § 9, stk. 1, om undersøgelse af klager over enkeltpersoner foreslås ikke videreført, for derved at tydeliggøre Ombudsmandens opgave, som hovedsageligt er rettet mod myndigheder og ikke mod enkeltpersoner, som handler på myndighedens vegne. Ombudsmanden vil dog fortsat i helt ekstraordinære tilfælde rette sin undersøgelse mod bestemte personer, der handler på myndighedens vegne og afgive henstillinger om retsforfølgning, såfremt retsbrud konstateres.

Til § 7

Til stk. 1

Stk. 1 viderefører den gældende lovs § 1, stk. 1, og § 4, stk. 1, og viderefører samtidig Almindelige Bestemmelser § 1.

Bestemmelsen angiver, hvilke organer Ombudsmanden har kompetence i forhold til. Der er ikke tilstræbt ændringer i Ombudsmandens hidtidige kompetence i forhold til den offentlige forvaltning under selvstyret eller kommunerne. Ombudsmanden har således fortsat ikke kompetence i forhold til Inatsisartut, dets udvalg eller domstolene.

Ombudsmanden kan som følge af sin uafhængighed af Inatsisartut ikke tage stilling til den virksomhed, som Inatsisartut udfører, hvorfor de stående udvalg under Inatsisartut eller ad-hoc udvalg nedsat af Inatsisartut falder uden for Ombudsmandens virksomhed. Administrationen i Inatsisartut falder tilsvarende uden for Ombudsmandens virksomhed.

Statens forvaltning i Grønland er ikke undergivet Ombudsmanden for Inatsisartut's kompetence, men er omfattet af Folketingets Ombudsmands kompetence.

Til stk. 2

Stk. 2 er ny og lovfæster det udgangspunkt, som Ombudsmanden hidtil har anlagt ved afgrænsning af sin kompetence i forhold til udvalg, nævn m.v., der løser konflikter mellem private.

I bestemmelsen foreslås en negativ afgrænsning af Ombudsmandens kompetence således, at Ombudsmanden ikke har kompetence over for nævn, der træffer afgørelse i betryggende former, det vil sige eksempelvis domstolslignende og ofte med dommermedlemskab.

Ombudsmanden har, således som det fremgår af Ombudsmandens beretninger og udtalelser, hidtil foretaget sin kompetenceafgrænsning ud fra en konkret vurdering af det vedkommende organs funktion, sammensætning og organisatoriske placering.

Således har Ombudsmanden anset sig kompetent i forhold til at behandle klager over følgende organer:

- organer med administrative funktioner, der svarer til forvaltningsmyndigheders funktioner, eksempelvis at behandle ansøgninger om tilladelse, ydelse af tilskud eller lån, eksempelvis Erhvervsstøtteudvalget (se neden for) og Den Særlige Hjælpefond,
- organer med funktion som klageorgan for offentlige myndigheders afgørelser eksempelvis Det Sociale Ankenævn, Klageudvalget for Uddannelsesstøtte, og Boligklagenævnet,
- organer med den funktion at løse problemer af privatretlig karakter mellem to parter, såfremt organet er tillagt tilsyns- og kontrolbeføjelser, som hviler på offentligretligt grundlag, eksempelvis Forbrugerklageudvalget, der er nedsat i medfør af en landstingslov, organer med funktion som legalitetstilsyn, eksempelvis Tilsynsrådet for De Grønlandske Kommuner, se også nedenfor.
- Kollegiale organer, hvor Landstingets (nu Inatsisartut's) medlemmer i henhold til lov eller på andet grundlag besætter hele eller dele af organet, udgør ifølge Ombudsmandens beretning for 1995, et specielt problem.

Problemet var i 1995 aktuelt i forhold til Erhvervsstøtteudvalget, og Ombudsmanden konkluderede i sin kompetenceafgrænsning, at eftersom udvalget udfører funktioner, der svarer til almindelige forvaltningsmyndigheders funktioner blandt andet ved at træffe konkrete afgørelser efter ansøgning, og derfor opererer på den udøvende magts område og ikke som led i Landstingets almindelige virksomhed, er udvalget omfattet af Ombudsmandens kompetence.

I 1996 anså Ombudsmanden sig for kompetent i forhold til Forbrugerklageudvalget, hvori deltager 3 medlemmer udpeget af Landstinget (nu Inatsisartut).

I en udtalelse fra 1998, som er omtalt i Ombudsmandens beretning for 1998, har Ombudsmanden anset sig for kompetent i forhold til Tilsynsrådet for de Grønlandske Kommuner, idet Ombudsmanden også har tillagt det betydning, at man i styrelseslovsreformen i 1994 reducerede antallet af Landstingets (nu Inatsisartut's) repræsentanter i tilsynsrådet fra et flertal på 3 medlemmer til et mindretal på 2 medlemmer, netop med henvisning til kompetenceafgrænsningen i forhold til den kommende ombudsmandsinstitution.

Kompetenceafgrænsningsspørgsmålet har tillige foreligget i forhold til statens myndigheder:

Ombudsmanden har således i 1995 anset sig for kompetent i forhold til Det Grønlandske Nævn for Arbejdsskadesikring, idet dette nævn, selvom det er nedsat i henhold til statslige regler, og med rekurs til Den Sociale Ankestyrelse, organisatorisk er placeret i hjemmestyret (nu selvstyret).

I henhold til kgl. anordning nr. 991 af 3. oktober 2008 om ikrafttræden af lov om arbejdsskadesikring i Grønland er Nævnet for Arbejdsskadesikring erstattet af Center for Arbejdsskadesikring, som er en myndighed under Grønlands Selvstyre.

Ombudsmanden har i 1998 anset sig for inkompetent i forhold til Det Grønlandske Pressenævn, som er en statsmyndighed, hvor samtlige medlemmer udpeges af justitsministeren.

Ombudsmanden har efterfølgende, den 24. marts 2009, anset sig for kompetent i forhold til det pressenævn, som Landstyret (nu Naalakkersuisut) har nedsat i medfør af landstingslov nr. 17 af 19. november 2007 om medieansvar § 41.

Ombudsmandens beslutning er truffet ud fra en samlet vurdering af de foreliggende oplysninger om det nye pressenævns arbejdsform og organisatoriske tilhørsforhold, som gør, at dette nævn ikke fuldt ud kan sidestilles med det statslige pressenævn i Grønland, og at der ikke er klare holdepunkter for, at anse nævnet som et tvistløsningsnævn i forvaltningsretlig forstand, som bør undtages fra Ombudsmandens virksomhed.

Ombudsmanden anså sig i 2000 for kompetent til at behandle klager over hjemmestyrets (nu selvstyrets) og kommunernes sagsbehandling angående brug af CPR-numre.

Ombudsmanden har i 2001 givet Politimesteren i Grønland meddelelse om, at Ombudsmanden har anset sig for kompetent i forhold til den ved landstingsforordningen om civile foranstaltninger mod smitsomme sygdomme nedsatte epidemikommission, hvor politimesteren er født formand, idet politimesteren i denne sammenhæng varetager en administrativ opgave for hjemmestyret (nu selvstyret).

Stk. 3 er en ændret videreførelse af den gældende lovs § 4, stk. 2, og er affødt af en række mere principielle problemer i afgrænsningen af Ombudsmandens kompetence i forhold til selskaber, institutioner, m.v., der ved lov eller administrativ beslutning

inddrages under sagsbehandlings- og offentlighedslovens regler eller forvaltningsrettens ulovregulerede principper.

Forslaget har samtidig til hensigt at løse det principielle problem, som den gældende § 4, stk. 2, har medført, nemlig det, at Naalakkersuisut, som jo er omfattet af Ombudsmandens kompetence, kan træffe afgørelser om Ombudsmandens kompetence i anden sammenhæng. Initiativer, der vedrører beslutninger om omfanget af Ombudsmandens kompetence, bør udgå fra Inatsisartut og ikke fra Naalakkersuisut.

Både sagsbehandlingslovens og offentlighedslovens § 1, stk. 2, indeholder en bemyndigelse til Naalakkersuisut til at fastsætte nærmere regler om, at forvaltningslovene skal gælde helt eller delvist for nærmere angivne selskaber, institutioner, foreninger m.v. som ikke kan henregnes til den offentlige forvaltning.

De kriterier, der er nævnt i både sagsbehandlings- og offentlighedsloven for, at et selskab, institution, forening, m.v. kan inddrages under sagsbehandlingslovens og offentlighedslovens regler er, at udgifterne ved organets virksomhed overvejende finansieres af Grønlands Selvstyre eller en kommune, eller at det skal gælde, i det omfang organet ved lov eller i henhold til lov har fået tillagt beføjelse til at træffe afgørelse på Grønlands Selvstyres eller kommunens vegne.

Landsstyret (nu Naalakkersuisut) har benyttet denne bemyndigelse over for A/S Boligselskabet INI, hvilket skete ved Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 37 af 19. december 1996.

Bekendtgørelsen gav, som det fremgår af Ombudsmandens beretning for 1997, anledning til tvivl og usikkerhed om omfanget af Ombudsmandens kompetence i forhold til selskabet, der varetager opgaver af såvel offentligretlig som privatretlig karakter, ligesom det ikke klart fremgik af loven om selskabsdannelsen, på hvilke områder selskabet er tillagt beføjelse til at træffe afgørelser på Grønlands Hjemmestyres (nu Grønlands Selvstyres) eller en kommunes vegne.

Ombudsmanden foretog efter drøftelser med selskabet og dets ressortdirektorat den fornødne afgrænsning af sin kompetence ud fra en konkret vurdering af selskabets opgaver, hvilket medførte, at Ombudsmanden indberettede mangler ved bekendtgørelsen til Landstinget og Landsstyret i december 1997.

Lovforslaget vil medføre, at Ombudsmanden i hvert enkelt tilfælde, når et organ efter lov eller administrativ beslutning inddrages under de regler og principper, der gælder for den offentlige forvaltning, i nødvendigt omfang må foretage en afgrænsning af sin kompetence i forhold til organet. Det forudsættes, at denne afgrænsning foretages i samarbejde med det pågældende organ.

Landstinget (nu Inatsisartut) fastsatte i den dagældende landstingslov nr. 13 af 11. november 2000 om fordeling af tips- og lottomidler § 2 (nu landstingslov nr. 7 af 1. juni 2006 § 3), at disse midler fordeles af Grønlands Idrætsforbund og Team Grønland. Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen, at Landsstyret (nu

Naalakkersuisut) med hjemmel i sagsbehandlingsloven kan sætte sagsbehandlingsloven i kraft for disse to organisationer. Dette er endnu ikke sket, og Ombudsmanden har ikke været forelagt spørgsmålet om sin eventuelle kompetence i forhold til disse organisationer.

Der har herudover været tale om, at Landstinget (nu Inatsisartut) i landstingslov nr. 10 af 14. november 2004 om ændring af landstingslov om erhvervsfremme inden for turismeerhvervet og landbaserede erhverv har fastslået, at sagsbehandlingslovens regler finder anvendelse på et sådant privat administrationselskab.

Spørgsmålet om Ombudsmanden har kompetence i forhold til et sådant selskab har endnu ikke foreligget til afgørelse hos Ombudsmanden.

Landstinget (nu Inatsisartut) har endvidere i landstingsforordning nr. 5 af 14. november 2004 om uddannelsesstøtte givet hjemmel til, at Landsstyret (nu Naalakkersuisut) kan delegere administrationen af uddannelsesstøttereglerne til en privat virksomhed.

Det fremgår af lovforslagets bemærkninger, at ved en sådan delegation, vil den private virksomhed være omfattet af sagsbehandlingsloven.

Ombudsmanden har heller ikke været forelagt spørgsmålet om sin kompetence i forhold til en sådan privat virksomhed.

Ombudsmandens afgrænsning af sin kompetence i forhold til det organ, der inddrages under forvaltningslovgivningens regler, forventes ikke at afvige afgørende fra Ombudsmandens kompetenceafgrænsning i forhold til nævn, udvalg m.v. Se herved forslaget § 7, stk. 2.

Dette indebærer blandt andet, at Ombudsmanden vil foretage en konkret vurdering af vedkommende organs administrative funktioner, organisatoriske placering, rekursystem, m.v. med henblik på at afklare, i hvilket omfang organet kan inddrages under Ombudsmandens kompetence.

Efter den for Grønland gældende lov om offentlige myndigheders registre, folketingslov nr. 294 af 8. juni 1978, § 2, kan vedkommende minister efter indhentet udtalelse fra registertilsynet bestemme, at loven skal gælde registre, der føres for nærmere angivne selskaber, institutioner, foreninger m.v., som ikke kan henregnes til den offentlige forvaltning, såfremt udgifterne ved deres virksomhed overvejende dækkes af statslige eller kommunale midler.

Såfremt privatretligt organiserede organer skal inddrages under ombudsmandens virksomhed i denne sammenhæng, forudsætter det for det første rigsmyndighedernes beslutning om, at organet inddrages under registerloven. For det andet forudsættes det, at organets virksomhed overvejende dækkes af selvstyrets eller af kommunale midler.

Den i Danmark gældende lov om behandling af personoplysninger er ikke sat i kraft for Grønland, men det findes mest hensigtsmæssigt at formulere lovteksten således, at en ændring af ombudsmandsloven ikke bliver påkrævet, såfremt loven måtte blive sat i kraft for de dele af den grønlandske forvaltning, som er undergivet kompetence hos Ombudsmanden for Inatsisartut.

Til § 8

Bestemmelsen svarer med en redaktionel omskrivning til den gældende lovs § 4, stk. 3.

Bestemmelsen er udtryk for et grundlæggende forfatningsretligt princip om, at det lokale selvstyre skal respekteres.

Bestemmelsen har navnlig den konsekvens, at Ombudsmanden skal respektere den kommunale budgetmagt og skal lægge til grund, at det er kommunalbestyrelsen, der inden for rammerne af gældende ret, fordeler kommunens ressourcer.

Bestemmelsen indebærer videre, at hvor der er tale om skønsmæssige kommunale afgørelser, må Ombudsmanden respektere den lokalpolitiske afvejning inden for gældende rets rammer og den deraf følgende mulige forskellighed mellem kommunerne.

Til § 9

Bestemmelsen er ny og indeholder en begrænsning i Ombudsmandens bedømmelsesgrundlag og foreslås derfor optaget i loven.

Bestemmelsen tilsigter en tydeliggørelse af den gældende retstilstand, hvorefter kirkens styrelsmæssige forhold er at betragte som administrativ virksomhed, som er undergivet ombudsmandskontrol, hvorimod folkekirkens forkyndelsesgrundlag og trossætninger ikke kan inddrages under Ombudsmandens kontrol, idet reglerne for denne del af folkekirkens virksomhed er forfatningsmæssigt reguleret af grundlovens § 4, og ikke er undergivet lovgivers kompetence efter grundlovens § 66.

I forhold til Grønlands Selvstyre er kirkens styrelse delt mellem staten og Grønlands Hjemmestyre (nu Grønlands Selvstyre) i henhold til lov nr. 264 af 6. maj 1993 om kirken i Grønland, hvorefter biskoppen over Grønlands stift udnævnes af kongen efter indstilling fra kirkeministeren, jf. lovens § 4, stk. 4, hvorimod kirkens øvrige styrelsesforhold, herunder regler om menighedsrepræsentationer og kirkebøger fastsættes af Grønlands Hjemmestyre, jf. lovens § 5 og 6.

Ombudsmanden har således kompetence i forhold til den del af den grønlandske kirkes administration, som er reguleret ved landstingsforordning i medfør af loven om kirken i Grønland § 5 og 6.

I sager, hvor de kirkelige myndigheder, som er undergivet kontrol hos Ombudsmanden for Inatsisartut, virker efter tjenestebefaling fra biskoppen eller i samarbejde med denne, forudsættes det, at Ombudsmanden for Inatsisartut i fornødent omfang inddrager Folketingets Ombudsmand i sin undersøgelse.

Til § 10

Bestemmelsen svarer med redaktionelle omskrivninger til den gældende lovs § 10, stk. 2 og 3 samt Almindelige Bestemmelser § 9.

Til stk. 1

Det er præciseret, at beretningen indgives til Inatsisartut til behandling på efterårssamlingen i Inatsisartut.

I forhold til årsberetningen forudsættes det, at Ombudsmanden indgiver årsberetningen til Lovudvalget. Det er i øvrigt op til Inatsisartut at afgøre, hvorledes den årlige beretning skal behandles i Inatsisartut.

Inatsisartut har de seneste år taget stilling til årsberetningerne gennem beslutningsforslag fremsat af Lovudvalget.

Ombudsmanden supplerer den lovpligtige information ved at udlægge de offentliggjorte beretninger på Ombudsmandens hjemmeside www.ombudsmand.gl. Endvidere har Ombudsmanden, efter aftale med Lovudvalget, besluttet, med virkning fra og med beretningsåret 2009, løbende at udlægge de sager på hjemmesiden, som Ombudsmanden påtænker at optage i årsberetningen.

Til stk. 2

Bestemmelsen viderefører uændret gældende lovs § 10, stk. 3.

Til § 11

Bestemmelsen svarer til den gældende lovs § 11.

Almindelige Bestemmelser § 7, stk. 2, foreslås ikke videreført, men er indeholdt i forslaget § 11.

Det forudsættes, at Ombudsmanden opretholder sin hidtidige praksis med hensyn til at gøre opmærksom på uklarheder i bestående lovgivning eller mangler, der har tilknytning til de vurderinger, der indgår i begrebet retssikkerhed, og ikke på grundlag af politiske vurderinger af de vedtagne love og administrative bestemmelser.

Det følger af, at Ombudsmanden ikke har indseende med Inatsisartut, at Ombudsmanden ikke kan give meddelelse efter denne bestemmelse, såfremt Inatsisartut har taget stilling til forholdet.

For så vidt angår Ombudsmandens adgang til at fremkomme med bemærkninger til eksisterende eller foreslået lovgivning som national forebyggende mekanisme i medfør den valgfri protokol til FN's torturkonvention, henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 17.

Underretninger gives i praksis til Lovudvalget i Inatsisartut samt til Naalakkersuisut.

Af typer af mangler ved regler, som Ombudsmanden eksempelvis vil kunne give meddelelse om, kan anføres:

- Uoverensstemmelse mellem reglens grønlandske og danske tekst.
- Uklarhed om reglens anvendelsesområde.
- En administrativ regels manglende eller tvivlsomme lovhjemmel.
- Uoverensstemmelser mellem to sæt administrative regler eller to lovregler.
- Uoverensstemmelse mellem selvstyrets lovgivning og de generelle regelsæt, som selvstyret er bundet af, herunder selvstyreloven, Grundloven og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.
- Uklar rekurs.
- Uhjemlet praksis.

Til § 12

Bestemmelsen viderefører den gældende lovs § 6, stk. 1, og Almindelige Bestemmelser § 2, stk. 1, § 3, undtagen stk. 2, nr. 1, og stk. 4, samt § 4.

Til stk. 1

Stk. 1, 1. punktum svarer til den gældende § 6, stk. 1 og Almindelige Bestemmelser § 3, stk. 1.

Bestemmelsen om, at enhver kan klage til Ombudsmanden, indebærer, at der eksempelvis ikke kan opstilles krav om, at klager er personretligt myndig, har dansk statsborgerskab eller bor i Grønland.

Der kræves som udgangspunkt ikke, at klager har partsstatus eller har retlig interesse i sagen. Dog kræver Ombudsmanden i sager, der vedrører enkeltpersoners private forhold, samtykke eller en fuldmagt fra parten i sagen, såfremt klagen er fremsat af en anden person end parten. Ombudsmanden sikrer sig derved partens indforståelse med, at Ombudsmanden som led i sin sagsbehandling indhenter oplysninger om partens private forhold, der eventuelt gengives i Ombudsmandens udtalelse.

Ombudsmanden vil dog kunne afvise klager uden væsentlig eller rimelig interesse i sagen, se også bemærkningerne til lovforslagets § 14, stk. 1.

Myndigheders klager over andre myndigheder vil som udgangspunkt ikke blive behandlet af Ombudsmanden. Imidlertid har Ombudsmanden, således som det fremgår af Ombudsmandens beretning for 1996, side 21 i den dansksprogede udgave og side 27 i den grønlandssprogede udgave, anset sig for kompetent i forhold til behandling af en klage fra en offentlig myndighed over en anden, idet klager i den konkrete sag var at sidestille med en privat part i sagen.

Ombudsmanden er ikke forpligtet til at behandle en klage fra Inatsisartut eller et af dets udvalg, idet det er en konsekvens af, at Ombudsmanden er uafhængig af Inatsisartut, at Ombudsmanden ikke er undergivet instruktion af Inatsisartut og dets organer.

Stk. 1, 2. punktum er ny og tager sigte på at sikre, at såvel personer, som er administrativt frihedsberøvet i henhold til psykiatrilovgivningen som personer, som er frihedsberøvet som led i en kriminalretlig efterforskning eller som en kriminalretlig sanktion, uden censur fra den frihedsberøvende myndighed, kan klage til Ombudsmanden.

I forhold til Ombudsmanden for Inatsisartut vil dette betyde, at også frihedsberøvede personer i Grønland eller Danmark vil kunne klage over Selvstyret og kommunerne, uden det kommer til den frihedsberøvende myndigheds kendskab.

Bestemmelsen tilsigter at give frihedsberøvede samme diskretion ved henvendelser til Ombudsmanden for Inatsisartut som til Folketingets Ombudsmand.

Den del af bestemmelsen, som er af retsplejemæssig karakter, og som vedrører den personkreds, der er frihedsberøvet, i en institution, som ikke er omfattet af Ombudsmandens kompetence efter § 7, skal dog først forhandles med rigsmyndighederne.

Justitsministeriet har i brev af 8. marts 2001 meddelt Inatsisartut, at ministeriet ikke har bemærkninger til bestemmelsen.

Til stk. 2

Stk. 2 svarer til den gældende § 6, stk. 2, 1. pkt., men er redaktionelt omskrevet således, at det tydeliggøres, at anonyme klager, og klager, som ikke angiver en adresse, hvortil meddelelser om Ombudsmandens behandling af sagen kan sendes, ikke kan behandles af Ombudsmanden. Som anført i de almindelige bemærkninger, har den gældende lovs bestemmelser ikke været identiske på grønlandsk og dansk.

Der er videre tale om, at Ombudsmanden i praksis af retssikkerhedshensyn har krævet, at klager indgivet pr. e-mail, som ikke indeholder en indscannet underskrift,

følges op af en bekræftelse pr. brev eller telefax fra afsenderen om, som bekræfter afsenderens identitet. Denne praksis forudsættes videreført.

Til stk. 3

Stk. 3 svarer til den gældende § 6, stk. 2, 2. pkt. og § 3 stk. 2, nr. 2 i Almindelige Bestemmelser for Ombudsmandens virksomhed. Klagefristen på et år skal forstås absolut således, at der ikke er hjemmel til at dispensere fra fristen. Ombudsmanden skal derfor have modtaget klagen senest på etårsdagen for det påklagede forhold.

Ombudsmanden har hidtil anlagt en restriktiv fortolkning af klagefristens påbegyndelsestidspunkt således, at klagefristen regnes at løbe fra den dag, hvor der blev truffet endelig afgørelse i sagen.

Begrundelsen for en restriktiv fortolkning af klagefristen er hensynet til at skabe ensartethed i Ombudsmandens behandling af de indgåede klager fra alle geografiske dele af Grønland. Endvidere tages der hensyn til den myndighed, der har taget stilling i sagen således, at myndigheden skal kunne indrette sig på, at en sag er afsluttet. Endelig skal den restriktive fortolkning ses i sammenhæng med, at Ombudsmanden, såfremt betingelserne herfor er til stede, vil kunne indlede en sag af egen drift på grundlag af en for sent indkommen klage. Se i øvrigt bemærkningerne til lovforslagets § 14, stk. 1.

Til stk. 4

Stk. 4 er ny, og har til hensigt at præcisere, at Ombudsmanden, i tilfælde, hvor den højeste administrative myndigheds stillingtagen er foranlediget af Ombudsmanden, kan fastsætte en længere klagefrist end den 1-årige frist, der følger af stk. 3.

Præciseringen omfatter de tilfælde, hvor bestemmelsen i § 13 ikke direkte er til hinder for, at Ombudsmanden behandler en klage, men hvor Ombudsmanden på baggrund af § 14 mener, at sagen bør behandles af en administrativ myndighed, før Ombudsmanden eventuelt behandler sagen.

Dette vil eksempelvis kunne være relevant, hvis Ombudsmanden mener, at en sag bør forelægges den almindelige kommunale tilsynsmyndighed, eller bør behandles af en anden selvstyremyndighed, som er tillagt beføjelse til at føre tilsyn med et forvaltningsområde.

Hvis omstændighederne tyder på, at en eventuel ny klage ikke kan nå at blive behandlet inden udløbet af 1-års-fristen fra den afgørelse, den oprindelige klage angår, kan Ombudsmanden i disse tilfælde vælge at meddele klageren, at en eventuel ny klage over den afgørelse, som den første klage angik, vil blive anset for rettidig, hvis den modtages af Ombudsmanden inden en individuelt fastsat, kortere frist fra klagerens modtagelse af myndighedens svar.

Til § 13

Bestemmelsen viderefører den gældende lovs § 6, stk. 3, og Almindelige Bestemmelser 3, stk. 2, nr. 1 og stk. 4.

Bestemmelsen er udtryk for det principielle synspunkt, at konflikter imellem forvaltningen og en borger bør søges løst parterne imellem, forinden en ekstern kontrolinstans som Ombudsmanden for Inatsisartut inddrages i sagen.

Den gældende landstingslovs § 6, stk. 3, angår klager over afgørelser. Det er Ombudsmandens praksis, at klager over andre forhold end afgørelser, hvor en eventuel rekurs ikke er udnyttet, på samme måde som med klager over afgørelser, oversendes til rekursinstansen med henblik på dennes stillingtagen. Praksis er, at Ombudsmanden i disse sager anmoder klager om at afvente rekursmyndighedens stillingtagen, forinden klager fremsætter klagen over for Ombudsmanden.

Nærværende forslag er derfor i overensstemmelse med Ombudsmandens hidtidige praksis.

Den manglende videreførelse af sondringen mellem klager over afgørelser og klager over andre forhold er således en ny lovregel, som skal sikre det beskrevne princip om, at administrativ klageadgang altid skal være udnyttet, inden Ombudsmanden behandler en klage.

Ombudsmanden har i sin praksis fortolket den gældende lovs § 6, stk. 3, således, at klager (også) afvises i de tilfælde, hvor en borger ikke har udnyttet den administrative rekursmulighed inden for den i loven fastsatte klagefrist, og herefter har klaget til Ombudsmanden. Denne praksis udspringer af, at en borger ikke bør kunne vælge at klage til Ombudsmanden som alternativ til en administrativ klagemulighed. Denne praksis forudsættes at fortsætte uændret med det foreliggende lovforslag.

Klagefristen på 1 år i forhold til Ombudsmanden, jf. lovforslagets § 12, stk. 3, regnes først fra det tidspunkt, da den øverste administrative instans har truffet afgørelse om det forhold, som klagen angår.

Afvisning på grund af fristoverskridelse, jf. lovforslagets § 12, stk. 3, er således subsidiær i forhold til afvisning på grund af manglende udnyttelse af en administrativ klageadgang.

Ombudsmanden kan dog, jf. forslaget § 15, stk. 1, tage en sag op af egen drift uanset, om den ulovbestemte administrative rekurs eller den lovregulerede klageadgang er udnyttet.

Til § 14

Til stk. 1

Stk. 1 svarer til den gældende lovs § 6, stk. 4.

Bestemmelsen giver Ombudsmanden mulighed for at afvise at behandle en klage, selvom klagen er indgivet rettidigt, rekursen udnyttet og klagen vedrører et forhold, som hører under Ombudsmandens kompetence.

Bestemmelsen kan anvendes til at afvise sager og til at skære sagen til, således at kun dele af klagen realitetsprøves.

Bestemmelsen er hidtil i praksis navnlig blevet anvendt til at afvise:

- rene bagatelklager,
- klager over forhold, som forudsætter en bedømmelse af det offentliges virksomhed i henhold til privatretlige regler,
- klager, som det ville kræve uforholdsmæssigt mange ressourcer at undersøge,
- klager som Ombudsmanden skønner har et politisk formål og
- klager, som, eksempelvis af bevismæssige årsager, mere naturligt bør afgøres af domstolene.

Endelig er bestemmelsen anvendt til at afvise sager, som Ombudsmanden har fundet mest hensigtsmæssigt at behandle som egen drift projekter, typisk fordi der er indgivet flere klager over ensartede forhold hos den samme myndighed.

Ombudsmandens beføjelse til at afvise klager, som i øvrigt opfylder betingelserne for at kunne behandles af Ombudsmanden, bør fortsat kunne anvendes, som Ombudsmanden finder det mest hensigtsmæssigt.

Til stk. 2

Stk. 2 viderefører reglen i Almindelige Bestemmelser, § 3, stk. 3, og lovfæster Ombudsmandens praksis. Almindelige Bestemmelser § 3, stk. 3, 2. pkt. om at Ombudsmanden i forbindelse med afvisningen kan oversende sagen til Folketingets Ombudsmand, foreslås ikke videreført, da bestemmelsen allerede er indeholdt i bestemmelsen.

Til § 15

Til stk. 1

Stk. 1 svarer til den gældende lovs § 6, stk. 5, og viderefører tillige Almindelige Bestemmelser § 2, stk. 2.

I praksis tages sager op af egen drift, såfremt sagen er af principiel karakter, eller sagen ud fra de foreliggende oplysninger kan indeholde grove eller væsentlige fejl.

Anledningen kan være en omtale af en sag i medierne, en for sent indkommen klage eller klager med et indhold, hvor emnet eller dele af emnet bedst egner sig til en særskilt generel undersøgelse.

Til stk. 2

Stk. 2 er ny og skal tydeliggøre, at der er hjemmel til Ombudsmandens hidtidige praksis, hvorefter Ombudsmanden kan iværksætte egentlige egen drift projekter omfattende flere sager hos en myndighed eller typer af sager ved flere myndigheder.

Til § 16

Hensigten med forslaget om at ændre formuleringen af Almindelige bestemmelser for Ombudsmandens Virksomhed § 2, stk. 3 er at præcisere, at Ombudsmanden under inspektioner af institutioner m.v. – ud over spørgsmål af mere traditionel retlig karakter – også bedømmer de almindelige, humanitære fysiske og psykiske forhold for institutionens klienter. Ombudsmandens vurdering er i den forbindelse præget af et krav om retssikkerhed, hensynsfuldhed og menneskeværdig behandling af borgerne. Ombudsmandens bedømmelse kan f.eks. give sig udtryk i forslag og henstillinger om bygningsændringer, bedre vedligeholdelse eller bedre fritids- og beskæftigelsesforanstaltninger.

Bestemmelsen formaliserer og viderefører herudover den i dag gældende hjemmel i Almindelige Bestemmelser § 2, stk. 3, for Ombudsmanden til at besigtige forvaltningens tjenestesteder, herunder Ombudsmandens adgang til at foretage egentlige inspektioner af kommunkontorer, undervisningsinstitutioner, sociale institutioner og offentlige kontorer med videre på linie med den kompetence, som eksempelvis er tillagt Folketingets Ombudsmand. Sådanne inspektioner kan efter Ombudsmandens skøn foretages som selvstændige aktiviteter, eller i forbindelse med, at ombudsmanden i øvrigt besøger en by eller bygd.

Ombudsmandens undersøgelse af en institution på baggrund af et institutionsbesøg kan eksempelvis omfatte de skriftlige regler af ordensmæssig karakter, der gælder for den pågældende institution eller i forhold til institutionens klienter.

Med hensyn til Ombudsmandens besigtigelse af tjenestesteder som led i oplysningen af en sag, henvises til bemærkningerne til § 18, stk. 4.

Til § 17

Bestemmelsen, som er ny, fastslår, at opgaven som national forebyggende mekanisme i henhold til valgfri protokol af 18. december 2002 til FN-konventionen om tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf, er en del af Ombudsmandens virksomhed.

Opgavens nærmere omfang er beskrevet i den valgfri protokols artikel 17 – 23 og artikel 35, som har følgende indhold:

”Artikel 17.

Enhver deltagende stat skal senest et år efter, at denne protokol træder i kraft eller ratificeres eller tiltrædes, opretholde, udpege eller oprette en eller flere uafhængige nationale forebyggende mekanismer til forebyggelse af tortur på nationalt plan. Mekanismer oprettet af decentrale enheder kan udpeges som nationale forebyggende mekanismer med henblik på denne protokol, hvis de er i overensstemmelse med dens bestemmelser.

Artikel 18

1. De deltagende stater skal garantere de nationale forebyggende mekanismers funktionelle uafhængighed samt uafhængigheden af deres personale.
2. De deltagende stater skal træffe de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at eksperterne i den nationale mekanisme har de kvalifikationer og den faglige viden, der er fornøden. De skal stræbe efter kønsmæssig ligevægt og en rimelig repræsentation af landets etniske grupper og minoriteter.
3. De deltagende stater forpligter sig til at stille de nødvendige ressourcer til rådighed for, at de nationale forebyggende organer kan fungere.
4. Ved oprettelsen af nationale forebyggende mekanismer skal de deltagende stater tage behørigt hensyn til principperne vedrørende nationale menneskerettighedsinstitutioners status.

Artikel 19

De nationale forebyggende mekanismer skal som minimum have kompetence til:

- a) regelmæssigt at undersøge behandlingen af frihedsberøvede personer på tilbageholdelsessteder, jf. definitionen i artikel 4, med henblik på om nødvendigt at styrke deres beskyttelse mod tortur, grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf;
- b) at fremsætte anbefalinger til de relevante myndigheder med henblik på at forbedre behandlingen af og forholdene for frihedsberøvede personer og for at forebygge tortur og grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf under hensyntagen til De Forenede Nationers relevante normer;
- c) at indgive forslag og bemærkninger vedrørende eksisterende eller foreslået lovgivning.

Artikel 20

For at gøre de nationale forebyggende organer i stand til at opfylde deres mandat forpligter de i denne protokol deltagende stater sig til at give dem:

- a) adgang til alle oplysninger vedrørende antallet af frihedsberøvede personer på tilbageholdelsessteder, jf. definitionen i artikel 4, samt om antallet af steder og deres beliggenhed;
- b) adgang til alle oplysninger angående behandlingen af sådanne personer samt deres forhold under frihedsberøvelsen;
- c) adgang til alle tilbageholdelsessteder og de dertil hørende anlæg og faciliteter;
- d) lejlighed til at føre samtaler uden opsyn eller vidner med de frihedsberøvede personer, enten personligt eller med en tolk, hvis det skønnes nødvendigt, samt med enhver anden person, som det nationale forebyggende organ mener kan give relevante oplysninger;
- e) frihed til at vælge de steder, de ønsker at besøge, og de personer, de ønsker at tale med;

f) ret til at have kontakt med forebyggelseskomiteen, at sende den oplysninger og mødes med den.

Artikel 21

1. Ingen myndighed eller embedsmand må påbyde, anvende, tillade eller tolerere nogen sanktion mod en person eller en organisation for at have givet den nationale forebyggende mekanisme oplysninger, hvad enten de er rigtige eller forkerte, og det skal ikke på anden vis komme en sådan person eller organisation til skade.
2. Fortrolige oplysninger, der indsamles af den nationale forebyggende mekanisme, er underlagt tavshedspligt. Oplysninger om personlige forhold må ikke offentliggøres uden udtrykkeligt samtykke fra vedkommende person.

Artikel 22

De kompetente myndigheder i den pågældende deltagerstat skal behandle anbefalingerne fra den nationale forebyggende mekanisme og indgå i en dialog med den om mulige gennemførelsesforanstaltninger.

Artikel 23

De i denne protokol deltagende stater forpligter sig til at offentliggøre og udbrede kendskabet til de nationale forebyggende organers årsberetninger.

[...]

Artikel 35

Medlemmerne af forebyggelseskomiteen og af de nationale forebyggende mekanismer tilstås de rettigheder og immuniteter, som måtte være nødvendige for den uafhængige udøvelse af deres virksomhed. Medlemmerne af forebyggelseskomiteen tilstås de i stk. 22 i konventionen om De Forenede Nationers rettigheder og immuniteter af 13. februar 1946 anførte rettigheder og immuniteter med forbehold af konventionens stk. 23.”

Navnlig artikel 4 om kompetence i forhold til private og halvoftentlige institutioner, artikel 18, stk. 2, om tilknytning af ekspertviden, som kan indebære en pligt til at knytte eksperter fra andre områder end juraen til arbejdet, artikel 19, litra c, om forslag og bemærkninger vedrørende eksisterende eller foreslået lovgivning, artikel 21, stk. 1, om sanktionsfrihed for personer, der giver den nationale forebyggende mekanisme oplysninger, artikel 22 om pligt til dialog om gennemførelsesforanstaltninger og artikel 35 om immunitet for den nationale forebyggende mekanisme, udgør sådanne fravigelser af det almindelige grundlag for Ombudsmandens virksomhed, at det foreslås, at protokollens bestemmelser inkorporeres i Ombudsmandsloven for ikke at skabe tvivl om opgaven.

Kapitel 3 - Ombudsmandens sagsbehandling

Til § 18

Bestemmelsen viderefører den gældende lovs § 7, stk. 1, og stk. 4. Stk. 4 viderefører Almindelige Bestemmelser § 2, stk. 3.

Det foreslås, at gældende lovs § 7, stk. 2, der vedrører begrænsninger

Ombudsmandens krav på oplysninger med henvisning til reglerne herom i retsplejeloven, ikke videreføres. De pågældende regler vedrører retsplejelovens regler om vidneudelukkelse og vidnefritagelse, når vidnet vil udsætte sig selv for straf eller tab af velfærd eller der er et hensyn at tage til statens sikkerhed eller statens forhold til fremmede magter.

Bestemmelsen anses for at være overflødig.

Ombudsmanden vil kunne benytte adgangen i stk. 3 til at kræve afholdt forhør ved kredsretten, eller vil kunne anlægge sag mod en myndighed, såfremt Ombudsmanden ikke på anden måde har kunnet formå myndigheden til at udlevere de udbedte dokumenter eller oplysninger. Denne reaktionsadgang er hidtil ikke blevet udnyttet, og forventes fremover alene anvendt i yderst sjældne tilfælde.

Til stk.1

Stk. 1 vedrører udlevering af allerede foreliggende oplysninger eller dokumenter, herunder interne notater, protokoller, oplysninger på edb m.v.

Ombudsmandens praksis er beskrevet i Ombudsmandens beretning for 1996, hvor Ombudsmanden præciserede, at anmodningen om at "udlåne klagers sagsmappe" skal forstås helt bogstaveligt og ikke begrænses til reglerne om aktindsigt.

Det bemærkes i den forbindelse, at det er uden betydning, om dokumenterne er undergivet aktindsigt. Internt materiale, der udleveres til Ombudsmanden, mister ikke herved sin interne karakter.

Ombudsmanden præciserede endvidere, at myndighederne ikke har kompetence til at vurdere, hvilke sagsakter der er relevante at fremsende, men at anmodningen skal forstås som en anmodning om udlån af den originale sagsmappe med samtlige dokumenter, der er indgået i sagen og har dannet grundlag for myndighedens sagsbehandling.

Bestemmelsen er væsentlig i Ombudsmandens sagsbehandling. Det forekommer i praksis, at Ombudsmanden efter afgivelse af en udtalelse i en sag konstaterer, at en myndighed ikke har udlånt samtlige sagsakter, og at Ombudsmanden derfor må revurdere sit bedømmelsesgrundlag og eventuelt revurdere sin kritik.

Til stk. 2

Stk. 2 er ny, men er en lovfæstelse af praksis. Bestemmelsen er et supplement til stk. 1, der alene omhandler Ombudsmandens adgang til allerede eksisterende sagsmateriale. Hensigten med bestemmelsen er at undgå, at Ombudsmanden begrænses i sin adgang til at indhente oplysninger til udelukkende at indhente faktiske oplysninger og dokumenter, som myndigheden er i besiddelse af, men tillige kan kræve, at en myndighed fremkommer med en redegørelse af mere principiel og/eller generel karakter for myndighedens behandling af den konkrete sag eller praksis på et sagsområde og den bagvedliggende retsopfattelse.

Til stk. 3

Stk. 3 viderefører gældende lovs § 7, stk. 4. Bestemmelsen giver Ombudsmanden mulighed for i sager eksempelvis, hvor en sag måtte være bortkommet i forvaltningen, at indkalde personer til indenretlig afhøring. Bestemmelsen har dog aldrig været anvendt i grønlandsk eller dansk ombudsmandspraksis, men foreslås alligevel opretholdt af hensyn til, at Ombudsmandens muligheder for at udføre en effektiv kontrol ikke begrænses.

Bestemmelsen i gældende lovs § 7, stk. 4, om, at vidnesbyrd afgives i henhold til retsplejelovens regler om efterforskningsforhør, at retsmøderne ikke er offentlige samt at den person, som klagen angår, er berettiget til selv og med bisidder at overvære vidneførelsen, foreslås ikke videreført. Baggrunden er, at indenretlige afhøringer i forbindelse med en ombudsmandsundersøgelse ikke bør være undergivet andre regler end dem, der er fastsat i retsplejeloven. Retsmøderne vil derfor som udgangspunkt være offentlige. Forslaget skal endvidere ses i lyset af, at Ombudsmanden yderst sjældent retter sin undersøgelse mod enkeltpersoner eller enkelte ansatte, men som udgangspunkt mod myndigheder. Der er derfor ikke grundlag for at opretholde bestemmelsen om adgang til at overvære afhøringer og om bisidderbistand.

Det bemærkes, at retsplejeloven for Grønland, lov nr. 305 af 30. april 2008, som træder i kraft 1. januar 2010, i § 707 viderefører den gældende bestemmelse i retsplejelovens kapitel 8, § 1, om retsforhør til undersøgelse og oplysning af forhold af retlig betydning.

Til stk. 4

Stk. 4 overfører med redaktionelle ændringer bestemmelsen i Almindelige Bestemmelser § 2, stk. 3. Med bestemmelsen præciseres, at Ombudsmandens inspektioner og besigtigelser også kan foretages i forbindelse med oplysningen af en sag.

§ 16 angår således inspektioner som selvstændige undersøgelser, mens § 18, stk. 4, angår besigtigelse af tjenestesteder som led i oplysningen af ombudsmandssag.

Til § 19

Til stk. 1

Bestemmelsen viderefører den gældende lovs § 5 og tydeliggør, at Ombudsmandens bedømmelsesgrundlag er gældende ret, herunder forvaltningslovene og sagsbehandlingsregler i speciallovgivningen. Herudover vurderes sagsbehandlingen på grundlag af ulovbestemte principper om myndighedens sagsbehandling og myndighedens overholdelse af god forvaltningsskik, herunder om en påklaget afgørelse er rimelig. Endelig vurderer Ombudsmanden, om myndigheden overholder menneskerettighederne i sin regeludstedelse og i sine handlinger.

Med hensyn til Ombudsmandens vurderingsgrundlag i forbindelse med sin inspektionsvirksomhed henvises til § 16, idet det med henvisningen til denne bestemmelse præciseres, at Ombudsmandens bedømmelsesgrundlag er bredere ved inspektioner end det retlige bedømmelsesgrundlag, som gælder for Ombudsmandens undersøgelse af sager.

For så vidt angår Ombudsmandens virksomhed som national forebyggende mekanisme i henhold til valgfri protokol af 18. december 2002 til FN-konventionen om tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf, henvises til bemærkningerne til § 17.

Til stk. 2

Bestemmelsen viderefører § 6 i de gældende ”Almindelige Bestemmelser for Ombudsmandens virksomhed”, hvorefter principperne i landstingsloven om sagsbehandling i den offentlige forvaltning finder tilsvarende anvendelse på Ombudsmandens sagsbehandling; dog med undtagelse af reglerne om aktindsigt.

Bestemmelsen indebærer, at Ombudsmanden (og Ombudsmandens medarbejdere) er underlagt principper om inhabilitet (hvilket også følger af bestemmelsen i § 5), vejledningspligt, partshøring og begrundelse, samt tavshedspligt (hvilket også følger af bestemmelsen i § 28). Princippet om pligt til klagevejledning har ikke praktisk relevans i forhold til Ombudsmanden.

For så vidt angår de ulovbundne forvaltningsretlige grundsætninger (herunder f.eks. forbuddet mod inddragelse af usaglige hensyn) forudsættes det, at Ombudsmanden fortsat vil lade disse finde tilsvarende anvendelse på Ombudsmandens sagsbehandling, i det omfang dette skønnes relevant og foreneligt med Ombudsmandens særlige funktion og virksomhed.

Det samme gælder de principper for god forvaltningsskik, som ikke har fundet udtryk i forvaltningslovene, herunder bl.a. kravet om, at forvaltningen skal være venlig, hensynsfuld, og tillidsskabende samt krav til effektivitet og betryggende rutiner.

Principperne i landstingsloven om offentlighed i forvaltningen er ikke omfattet af bestemmelsen. Alligevel må Ombudsmanden i udgangspunktet antages at være underlagt et krav om notatpligt, som følger af det ovennævnte krav om ”betryggende rutiner”.

Ombudsmanden træffer ikke afgørelser i forvaltningsretlig forstand, og en eventuel tilsidesættelse af bestemmelsen vil således ikke kunne tillægges ugyldighedsvirkning i forhold til f.eks. Ombudsmandens indberetninger, henstillinger eller beslutninger om ikke at tage en sag op til undersøgelse.

En eventuel tilsidesættelse af bestemmelsen fritager heller ikke en offentlig myndighed fra de forpligtelser i forhold til Ombudsmanden, som følger af inatsisartutloven, f.eks. forpligtelsen til at meddele Ombudsmanden de oplysninger eller udlevere de dokumenter, som Ombudsmanden forlanger.

Hverken myndigheder eller klagere vil således over for Ombudsmanden kunne støtte ret på bestemmelsen. Tilsidesættelse af bestemmelsen vil derimod kunne få betydning i forholdet mellem Ombudsmanden og Inatsisartut, som i yderste konsekvens vil kunne afskedige Ombudsmanden, hvis Ombudsmanden varetager sine opgaver på en måde, som bevirker, at Ombudsmanden ikke længere nyder Inatsisartut’s tillid.

Til § 20

Bestemmelsen er omformuleret og viderefører den gældende lovs § 9, stk. 2 og Almindelige Bestemmelser § 7, stk. 1.

Bestemmelsen i den gældende lovs § 9, stk. 1, om Ombudsmandens mulighed for at forlange indledt disciplinærsag mod en embedsmand foreslås ikke videreført, idet den ikke er i overensstemmelse med princippet om, at Ombudsmanden behandler klager over myndigheder og ikke over personer.

Ombudsmanden vil dog ikke være afskåret fra at henstille, at den ansvarlige myndighed rejser disciplinærsag mod en ansat, ligesom ombudsmanden i ekstraordinære tilfælde vil kunne indgive politianmeldelse mod ansatte i forvaltningen. Endvidere vil Ombudsmanden kunne indberette fejl og forsømmelser begået af borgmestre og kommunale råd til Tilsynsrådet for De Grønlandske Kommuner.

Såfremt den ansvarlige selvstyremyndighed ikke vil følge Ombudsmandens henstilling om at undersøge, om et personligt ansvar skal gøres gældende, kan Ombudsmanden give Lovudvalget i Inatsisartut meddelelse om forholdet, jf. lovforslagets § 23 og bemærkningerne hertil.

Til § 21

Bestemmelsen viderefører den gældende lovs § 10, stk. 3, og Almindelige Bestemmelser § 5, stk. 1.

Den hidtidige regel om, at en tjenestemand kan forlange, at Ombudsmandens klagebehandling overgår til behandling ved en disciplinær undersøgelse efter tjenestemandsløven, foreslås ikke videreført, idet den dels stemmer dårligt med princippet om, at Ombudsmandens undersøgelser retter sig mod myndigheder og ikke mod personer, og dels indebærer bestemmelsen en forskelsbehandling af tjenestemænd i forhold til øvrige personalegrupper, som ofte ikke vil have et alternativt disciplinærsystem.

Reglen har i øvrigt i praksis givet anledning til misforståelser hos de myndigheder og embedsmænd, hvor Ombudsmanden har fundet anledning til at gøre opmærksom på reglen, hvilket er forekommet, når der klages over en enkelt embedsmands optræden i forhold til klageren. Der er således eksempler på, at den indklagede embedsmand og dennes arbejdsgiver fejlagtigt har forstået Ombudsmandens oplysning om reglen i § 7, stk. 3, forinden en realitetsbehandling af klagen påbegyndes, som en tilkendegivelse om, at der har været grundlag for at indlede en disciplinær undersøgelse mod embedsmanden.

Til stk. 1

Bestemmelsen tydeliggør, at Ombudsmanden har pligt til at høre den indklagede myndighed og den indklagede person. Høringspligten af den indklagede person påregnes imidlertid alene at blive foretaget i helt ekstraordinære tilfælde, da Ombudsmandens undersøgelser først og fremmest retter sig mod myndigheder og ikke mod personer. Pligten gælder såvel undersøgelser, der er rejst ved klage, som sager, som Ombudsmanden har opstartet som egen drift sag.

Med bestemmelsen er det tydeliggjort, at der er tale om en kontradiktionsregel, en regel om, at hver af parterne skal have adgang til at blive bekendt med og udtale sig om, hvad den anden part gør gældende.

Ombudsmanden vil fortsat kunne afslutte behandlingen af en sag ud fra en summarisk prøvelse, det vil sige uden høring af den indklagede myndighed, eksempelvis alene efter en gennemgang af sagens akter, hvis undersøgelsen sluttes uden kritik eller henstilling.

Det har imidlertid også under den gældende ombudsmandslov været fast praksis, at man alene undlader at høre den indklagede myndighed, såfremt Ombudsmanden allerede ud fra klagen eller eventuelt efter en gennemgang af sagens akter, beslutter at afvise sagen, eller vurderer, at der ikke er grundlag for at udtale kritik eller afgive henstilling til den indklagede myndighed. Lovforslaget er således udtryk for en lovfæstelse af gældende praksis.

Til stk. 2

Stk. 2 er en ny bestemmelse, der giver Ombudsmanden mulighed for efter en konkret vurdering at beslutte, at offentlighedens og parterers adgang til aktindsigt efter henholdsvis offentlighedsloven og sagsbehandlingsloven ikke skal gælde for så vidt angår dokumenter, der indeholder Ombudsmandens foreløbige opfattelse i en sag.

Bestemmelsen kan eksempelvis anvendes i tilfælde, hvor offentliggørelse af en foreløbig redegørelse må anses for mindre rimelig over for den pågældende forvaltningsmyndighed eller af hensyn til enkeltpersoners retssikkerhed, særligt hvis Ombudsmanden vurderer, at der kan blive tale om ændringer mellem den foreløbige og den endelige redegørelse efter høring af myndigheden.

Ombudsmanden kan indhente en særskilt udtalelse fra vedkommende myndighed om spørgsmålet forud for ophævelse af retten til aktindsigt.

Ved afgørelsen af, om foreløbige dokumenter fra Ombudsmandens sagsbehandling bør undtages fra aktindsigt, bør der lægges vægt på, at det for alle parter må være mest forsvarligt, at offentligheden får mulighed for at debattere rapporter, udtalelser, redegørelser m.v. og konklusionerne heri på baggrund af fuldstændige og korrekte oplysninger.

Til § 22

Bestemmelsen er ny og lovfæster hidtidig ombudsmandspraksis, hvorefter Ombudsmanden for Inatsisartut har samme mulighed som Folketingets Ombudsmand for at henstille, at en klager eller andre meddeles fri proces, uanset om pågældende opfylder de økonomiske betingelser herfor.

Bestemmelsen får navnlig betydning, hvis et faktisk eller et retligt forhold alene kan klarlægges ved en bevisførelse, som ikke kan eller bør gennemføres inden for rammerne af en ombudsmandsundersøgelse.

Der vil eksempelvis kunne peges på sager, hvor det afgørende for klager er at få fastslået et erstatningsansvar hos myndigheden og kun i mindre grad konstatering af forvaltningsretlige fejl. Ombudsmanden kan ikke tage stilling til erstatningskrav, og sådanne krav mod offentlige myndigheder vil derfor ofte måtte afgøres af domstolene.

Bestemmelsen kan også tænkes anvendt i sager med virkelig tvivlsomme retlige spørgsmål, som ikke har kunnet afklares eksempelvis ved fortolkning af lovens forarbejder, eller i øvrigt i sager, hvori en borger har en retlig interesse i at få en bindende afgørelse af, om en forvaltning har begået fejl i sagsbehandlingen.

Til § 23

Bestemmelsen svarer med redaktionelle ændringer til den gældende lovs § 10, stk. 1, og Almindelige Bestemmelser § 8.

Ved udnyttelsen af denne regel må det forventes, at Ombudsmanden tager udgangspunkt i sit bedømmelsesgrundlag, nemlig retssikkerheds- og retsbeskyttelsehensyn, således at væsentlige mangler ved forvaltningen eller alvorlige retskrænkelser i forhold til borgerne vil blive indberettet.

Ombudsmandens indberetning af alvorlige fejl og forsømmelser begået af en kommunal forvaltning vil ligeledes ske til Lovudvalget i Inatsisartut, der har mulighed for politisk at rejse sagen over for Naalakkersuisut eller over for formanden for Naalakkersuisut, som er formand for den øverste kommunale tilsynsmyndighed.

I Almindelige Bestemmelser for Ombudsmandens virksomhed, som ikke foreslås videreført i lovtæksten, er i § 8 angivet en særlig indberetningspligt til Landstinget og Landsstyret (nu Inatsisartut og Naalakkersuisut), hvis Ombudsmanden finder, at der bør rejses sag mod et landsstyremedlem (nu medlem af Naalakkersuisut) efter landstingsloven om landsstyremedlemmers ansvarlighed.

Bestemmelsen foreslås ikke videreført i lovtæksten, idet Ombudsmandens undersøgelser efter lovforslaget, jf. § 7 og bemærkningerne hertil, som udgangspunkt rettes mod myndigheder og ikke mod enkeltpersoner.

Ombudsmanden vil dog fortsat, såfremt det undtagelsesvist måtte skønnes påkrævet, kunne afgive henstilling om, at personer, herunder medlemmer af Naalakkersuisut, retsforfølges for deres embedsførelse, jf. herved også bemærkningerne til lovforslagets § 7 og § 20.

En henstilling om retsforfølgning af et medlem af Naalakkersuisut efter landstingsloven om landsstyremedlemmers ansvarlighed forudsættes meddelt Inatsisartut og Naalakkersuisut efter § 23.

Til § 24

Bestemmelsen er ny og gælder alene civile sagsanlæg i anledning af en ombudsmandsudtalelse fremsat i embeds medfør anlagt med det formål eksempelvis at få underkendt Ombudsmandens udtalelse eller at få pålagt Ombudsmanden at iværksætte en undersøgelse. Civile sager mod Ombudsmanden som privatperson falder udenfor. Bestemmelsen vedrører ikke domstolenes efterfølgende prøvelse af sager, som Ombudsmanden har behandlet.

Det fremgår af bestemmelsen ved brug af ordet "kan", at domstolene ikke er forpligtet til at følge en afvisningspåstand fra Ombudsmanden.

Justitsministeriet har i brev af 8. marts 2001 meddelt Landstinget (nu Inatsisartut), at ministeriet ikke har bemærkninger til bestemmelsen.

Kapitel 4 - Organisatoriske forhold

Til § 25

Til stk. 1

Stk. 1, 1. pkt. afløser gældende lovs § 12, stk. 1, idet det ikke findes hensigtsmæssigt, at Ombudsmandens løn, som i dag skal være afhængig af lønfastsættelsen for embedsmændene i Naalakkersuisut. Bestemmelsen vil ikke umiddelbart indebære nogen ændring af Ombudsmandens lønmæssige indplacering.

Der vil fortsat kunne tildeles Ombudsmanden et personligt tillæg. Eventuelle personlige tillæg fastsættes af Formandskabet for Inatsisartut efter forhandling med Ombudsmanden.

Bestemmelsen om til- og fratrædelsesfrirejser har baggrund i ombudsmandshvervets særlige karakter og sikrer, at Ombudsmanden ved til- og fratræden ikke stilles ringere end medlemmerne af Naalakkersuisut.

Mulighederne for en fratrædende Ombudsmand for at kunne omstilles til anden beskæftigelse vil umiddelbart kunne være vanskelig, idet det må forekomme mindre realistisk at Ombudsmanden overgår til beskæftigelse hos en myndighed, som Ombudsmanden under sit virke har kontrolleret, ligesom Ombudsmanden som en konsekvens af lovforslagets § 5, stk. 2, er afskåret fra under sit hverv at have tilknytning til det private erhvervsliv.

Det forekommer rimeligt, at Ombudsmanden gennem en ret til flyttegodtgørelse og fratrædelsesfrirejse kompenseres for de beskrevne problemer ved omstilling til nyt arbejde.

Tilsvarende vil den foreslåede regel også være hensigtsmæssig i rekrutteringsmæssigt øjemed henset til de meget høje personlige krav som stilles til Ombudsmanden.

Ved formuleringen af bestemmelsen om Ombudsmandens ret til pension og eftervederlag, foreslås Ombudsmandens ret knyttet specifikt til retten for medlemmer af Naalakkersuisut således, at der ikke hersker tvivl om Ombudsmandens pensionsmæssige stilling, hvis der på et tidspunkt måtte blive fastsat særlige regler for Naalakkersuisut.

I det omfang, at denne pensionsdækning skal forsikres gennem et privat pensionsforsikringselskab, forudsættes det, at Ombudsmanden afgiver indstilling om valg af pensionsforsikringselskab til Formanden for Inatsisartut.

Til stk. 2

Stk. 2 er ny, og har til formål at sikre, at Ombudsmanden kan vælge en pensionsordning, som ikke følger reglerne om eftervederlag og pension til

medlemmer af Naalakkersuisut, idet det forekommer rimeligt, at Ombudsmanden har mulighed for at knytte pensionsrettighederne fra ombudsmandshvervet til en pensionsordning, eksempelvis i en pensionskasse, som Ombudsmanden inden udnævnelsen til ombudsmand eller efter fratrædelsen af hvervet er knyttet til.

Bestemmelsen vil også være rimelig i den situation, at Inatsisartut fastsætter Ombudsmandens løn til et højere niveau end aflønningen af medlemmer af Naalakkersuisut, og Ombudsmanden genvælges i flere perioder, idet pensionering efter reglen i stk. 1 i denne situation ville kunne indebære, at Ombudsmanden blev pensioneret med udgangspunkt i en lavere løn, end den som Ombudsmanden har modtaget.

Ombudsmanden skal senest på fratrædelsestidspunktet vælge, efter hvilket regelsæt, som Ombudsmanden ønsker at lade sig pensionere henholdsvis lade pensionen beregne efter.

Til stk. 3

Stk. 3 svarer med en redaktionel omskrivning til den gældende lovs § 14.

Til § 26

Bestemmelsen viderefører i ændret form den gældende lovs § 15 og Almindelige Bestemmelers § 11.

Bestemmelsen er omformuleret og udbygget således, at det klart kommer til at fremgå, at Ombudsmandens administration og bevillinger er et anliggende under den interne forvaltning i Inatsisartut og således ikke længere et anliggende for Naalakkersuisut.

Den gældende bestemmelse i Almindelige Bestemmelers § 10 om, at Ombudsmanden er omfattet af gældende regler for Hjemmestyrets (nu Selvstyrets) arkiv- og journalvæsen foreslås ikke videreført, idet det forekommer uheldigt, at myndigheder, som Ombudsmanden har kompetence i forhold til, kan træffe beslutninger om ombudsmands embedets interne forhold. Med hensyn til aflevering og opbevaring af arkivalier forudsættes det, Ombudsmanden indgår en særlig aftale herom med Grønlands Landsarkiv.

Til stk. 1

Ombudsmanden er fortsat selv ansættelsesmyndighed for sine medarbejdere.

Til stk. 2 og 3

Bestemmelserne er nye, men formaliserer praksis.

Til stk. 4

Hidtil er Embedets bogføring sket i henhold til bemyndigelse fra Formandskabet i Inatsisartut, se herved Almindelige Bestemmelser § 11, stk. 2. Ombudsmandens overtagelse af ansvaret for bogføringen fra Formandskabet foreslås derfor optaget i loven.

Til stk. 5

Stk. 5 er ny, og har til formål at sikre, at de myndigheder, som Ombudsmanden kontrollerer, ikke har retlige beføjelser over for Ombudsmanden. Dette er en væsentlig forudsætning for, at Ombudsmandens uafhængige status får et reelt indhold.

På grund af det grønlandske ombudsmands embedes begrænsede ressourcer har det imidlertid i en række tilfælde været nødvendigt for Ombudsmanden at overlade nogle organisatoriske opgaver til administrative myndigheder.

Der er for det første tale om Ombudsmandens lønadministration, som i dag varetages af lønadministrationen i Departementet for Finanser, Personalestyrelsen, i henhold til en aftale mellem Landstingets Bureau (nu Bureau for Inatsisartut) og administrationen.

Det drejer sig endvidere anvisning og administration af de personaleboliger, som Ombudsmanden stiller til rådighed for sit personale.

Der er, med hjemmel i landstingsforordningen om leje af boliger indgået en aftale mellem Landstingets Bureau (nu Bureau for Inatsisartut) og Direktoratet for Boliger og Infrastruktur om anvisning af personaleboliger til Inatsisartut og til ombudsmands embedet.

Endvidere har Ombudsmandens bogholderi periodevis, navnlig i forbindelse med stillingsvakanter, været varetaget af Den Centrale regnskabsafdeling i henhold til konkrete aftaler med Ombudsmanden.

Denne overladelse af opgaver til myndigheder, som Ombudsmanden fører kontrol med, har i nogle tilfælde i praksis givet anledning til usikkerhed om, hvorvidt de pågældende administrative myndigheder har myndighedsbeføjelser over for Ombudsmanden og Ombudsmandens medarbejdere.

Det foreslås derfor, at såfremt Ombudsmanden fortsat finder det relevant at overlade opgaver, der angår ombudsmands embedets organisation, til myndigheder med videre, som Ombudsmanden kontrollerer, skal retsgrundlaget herfor være en

privatretlig aftale, hvori såvel Ombudsmandens som den pågældende myndigheds rettigheder og pligter reguleres.

Bestemmelsen vil få den umiddelbare konsekvens, at der skal indgås aftaler på områder, som ikke allerede er aftaleregulerede.

Til § 27

Bestemmelsen afløser med en mindre omformulering Almindelige Bestemmelser § 12, stk. 1. Adgangen til delegation vedrører situationer, hvor Ombudsmanden eksempelvis på grund af sygdom, ferie, bortrejse eller anden årsag er midlertidigt ude af stand til at varetage sit hverv. Henset til Embedets begrænsede personaleressourcer og til princippet om, at Ombudsmanden selv forestår Embedets interne administration, jf. også § 26, foreslås det overladt til Ombudsmanden selv at fastlægge omfanget af delegation og de nærmere vilkår herfor.

Delegationsadgangen gælder såvel sagernes forberedelse som afgivelse af endelig udtalelse samt udøvelse af beføjelserne efter § 26.

Til § 28

Til stk. 1

Bestemmelsen svarer i realiteten til den gældende lovs § 8. Såvel Ombudsmanden som Ombudsmandens personale er omfattet af kriminallovens bestemmelser om tavshedspligt, se herved den gældende kriminallovs § 29.

Ombudsmanden er i samme omfang afskåret fra at videregive fortrolige oplysninger til offentligheden. De sager, som offentliggøres i Ombudsmandens beretning er derfor gengivet i anonymiseret form.

Til stk. 2

Bestemmelsen i stk. 2 er ny og har til formål at sikre, at Ombudsmanden, som ikke omfattet sagsbehandlingsloven, har en tilsvarende mulighed som administrative myndigheder har i sagsbehandlingslovens § 27, stk. 3, for at meddele tavshedspålæg til myndigheder, virksomheder og personer som efter aftale med Ombudsmanden udfører opgaver for ombudsmandsembedet. Bestemmelsen kan eksempelvis tænkes anvendt på aftaler med rengøringsfirmaer, IT-firmaer og forvaltningsmyndigheder, som ombudsmanden indgår aftaler med, jf. lovforslagets § 26, stk. 5.

Stk. 2 forudsættes anvendt på samme typer af oplysninger, som i den offentlige forvaltning er omfattet af sagsbehandlingslovens § 27, stk. 1.

Til § 29

Bestemmelsen er ny og har til hensigt at sikre, at betegnelsen Ombudsmand forbeholdes stillinger, institutioner, m.v. som er reguleret ved lov vedtaget af Inatsisartut.

Bestemmelsen, som svarer til den danske ombudsmandslovs § 30, indebærer, at de i Grønland hjemmehørende institutioner, virksomheder, foreninger m.v., etableret på privatretligt grundlag samt de grønlandske kommuner, ikke uden lovhjemmel er berettiget til at oprette kontrolinstanser med den betegnelse.

Bestemmelsen indebærer ingen indskrænkning af statslige myndigheders anvendelse af betegnelsen "Rigsombudsmand".

Til § 30

Til stk. 1

Det foreslås, at loven træder i kraft 1. januar 2010.

Til stk. 2

Den gældende landstingslov nr. 7 af 13. juni 1994 om Landstingets Ombudsmand foreslås ophævet. Som en konsekvens heraf ophæves Almindelige Bestemmelser for Ombudsmandens Virksomhed, som blev vedtaget ved Landstingets beslutning den 14. juni 1995, og som har hjemmel i den gældende landstingslovs § 3. Det bemærkes, at de Almindelige Bestemmelser er indarbejdet i lovforslaget.

Til stk. 3

I overgangsbestemmelsen i stk. 3 foreslås det, at klager indgivet til Ombudsmanden inden denne lovs ikrafttrædelse behandles i henhold til bestemmelserne i den gældende ombudsmandslov.